

PERHEIDEN JA PÄIVÄKODIN HENKILÖKUNNAN
YHTEISTYÖ

Vanhempien mielipiteet päivähoidosta ja toiveet päivähoi-
don aloitusvaiheelle

Hanna Hannila ja Sarianne Vihervaara
Opinnäytetyö, syksy 2011
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Helsinki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)
+ lastentarhanopettajan kelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Hannila, Hanna & Vihervaara, Sarianne. Perheiden ja päiväkodin henkilökunnan yhteistyö. Vanhempien mielipiteet päivähoitosta ja toiveet päivähoiton aloitusvaiheelle. Diak Etelä, Helsinki, syksy 2011, 63 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Opinnäytetyössämme käsittelemme päivähoitoa. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tutkia mitä mieltä vanhemmat ovat lapsensa päivähoitosta tänä päivänä. Lisäksi halusimme tietää, minkälaista tietoa vanhempien olisi ollut hyvä tietää ennen päivähoiton aloitusta. Pyrimme selvittämään vanhempien mielipiteitä seuraavista aihealueista: lapsiryhmä, työntekijät, kasvatuskumppanuus, ryhmätoiminta, ruokailu, uni/lepo ja ulkoilu.

Teoriaosuudessa käsittelemme varhaiskasvatusta, päivähoiton aloitusta, arkea, vanhempien ja työntekijöiden yhteistyön syntymistä ja vuorovaikutusta.

Työmme on sekä kvantitatiivinen eli määrällinen että kvalitatiivinen eli laadullinen. Kvantitatiivisena menetelmänä käytimme kyselylomaketta, jonka ensimmäinen osio sisälsi 30 suljettua kysymystä. Näitä tuloksia analysoimme Exceltaulukon avulla. Kyselylomakkeen toinen osio sisälsi avoimia kysymyksiä, joiden analysoimiseen käytimme kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä sisällönanalyysia. Keväällä 2011 veimme 60 kyselylomaketta espoolaisen päiväkodin vanhemmille. Kohderyhmänä olivat 3–5-vuotiaiden lasten vanhemmat. Palautuneita vastauksia saimme yhteensä 12.

Opinnäytetyömme tuloksista selvisi, että vanhemmat ovat tänä päivänä pääosin tyytyväisiä päivähoitoon. Päivähoiton aloitusvaiheessa vanhemmat olisivat halunneet enemmän informaatiota päiväkodin päivätoiminnasta ja työntekijöistä.

Opinnäytetyömme on tärkeä, koska mielestämme vanhempien mielipiteitä on tuotava esiin heidän lapsensa päivähoitosta. Vanhempien mielipiteet on tärkeää huomioida, jotta päivähoiton laatua voidaan kehittää sekä työntekijöiden ja perheiden välistä vuorovaikutusta parantaa. Aiemmin tehdyt tutkimukset myös osoittavat sen, että vanhempien näkemykset ovat merkittäviä.

Jokainen päiväkotitoiminta voisi hyödyntää opinnäytetyömme ideaa ja kartoittaa vanhempien ajatuksia päivähoitosta; mihin vanhemmat ovat tyytyväisiä ja mitä on jäänyt epäselväksi päivähoitosta. Näin voitaisiin kehittää päivähoiton aloitusvaiheen informointia tarkemmaksi uusille perheille.

Asiasanat: varhaiskasvatus, päiväkotitoiminta, kasvatuskumppanuus, vuorovaikutus

ABSTRACT

Hannila, Hanna and Vihervaara, Sarianne

Families' and staff's cooperation in kindergarten: Parents' opinions in children's day care and their wishes concerning the beginning at day care.

63p., 2 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Degree: Bachelor of Social Services.

The thesis focused on children's day care. The aim of the study was to investigate parents' opinions on their children's day care of today. Another aspect was to find out what facts parents did not have but would have needed before their child started the day care.

The theory part included early upbringing, beginning at day care and the everyday life in kindergartens. It also contains theories on parents' and staff's cooperation, interaction and shared educational task.

In this study we used quantitative and qualitative methods. In spring 2011 we submitted 60 questionnaires with both open-ended and closed questions to the parents of one kindergarten in Espoo. 12 parents responded. We analysed the quantitative results with Microsoft Office Excel and the qualitative results with content analysis.

The research revealed that parents were satisfied with present day care, but they would have needed more information in the beginning about the employees and what children did in the kindergarten during the day.

With the help of this thesis' results it is possible to develop the quality of day care and also improve parents' and employees' interaction. Other studies also reveal that parents' opinions are significant. In future every kindergarten could use the idea of our study and clarify what parents would like to know and what they already think about day care. That would help employees to plan what kind of information they will give to parents whose children start at kindergarten.

Keywords: early upbringing, kindergarten, cooperation between parents and employees, interaction

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 VARHAISKASVATUS	7
2.1 Varhaiskasvatuksen lähtökohtia	7
2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma	8
3 PÄIVÄHOITO	11
3.1 Päivähoito yhteiskunnassamme	11
3.2 Päivähoidon aloitus.....	12
3.3 Päivähoidon toimintaympäristö ja arki	13
3.4 Päivähoidon ammattilaiset.....	15
3.5 Vanhempien osallisuus päivähoidossa	16
4 KASVATUSKUMPPANUUS.....	18
4.1 Ammattilaisten ja vanhempien yhteistyö päiväkodissa	18
4.2 Työntekijöiden ja vanhempien vuorovaikutus	19
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	23
6 TUTKIMUSMENETELMÄT	24
6.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä.....	24
6.2 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston hankinta	24
6.3 Aineiston analyysi	26
7 TULOKSET	29
7.1 Vanhempien arvio päivähoitosta.....	29
7.2 Vanhempien toiveet päivähoitonsa aloitukselle	33
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	36
9 POHDINTA	39
9.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	41
9.2 Kehittämisaikajatkua.....	43
9.3 Ammatillinen kasvu opinnäytetyöprosessin aikana.....	44

LÄHTEET	46
LIITE 1: KYSELYLOMAKE	49
LIITE 2: VANHEMPIEN VASTAUSTEN TULOKSET DIAGRAMMEINA	53

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tutkia, mitä mieltä vanhemmat ovat lapsensa päivähoidosta tänä päivänä. Lisäksi halusimme tietää, mitä sellaista tietoa vanhempien olisi ollut hyvä tietää ennen päivähoiton aloitusta, josta heitä ei informoitu. Uskomme monien vanhempien olevan tietämättömiä siitä, mitä päivähoito oikeasti sisältää ja miten heidän lapsensa kasvua ja kehitystä tuetaan paikassa, jossa lapsi viettää suuren osan valveillaoloajastaan. Mielestämme vanhempien kuuluisi saada tarkkaa ja hyödyllistä tietoa lastensa päivähoidosta senkin vuoksi, että kasvatuskumppanuus toimisi mallikkaasti. Mitä paremmin vanhemmat tuntevat päivähoiton, sitä helpompaa vuorovaikutus työntekijöiden ja vanhempien välillä voisi meidän mielestämme olla.

Työmme käsittelee päivähoitoa ja varhaiskasvatusta yleisesti. Lisäksi työmme käsittelee päivähoitoon kuuluvia asioita kuten päivähoiton arkea, päivähoiton ammattilaisia, vanhemmuutta, vuorovaikutusta ja työntekijöiden ja vanhempien yhteistyötä. Tutkimuksemme on sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen. Teimme kyselylomakkeen, jonka jätimme espoolaiseen päiväkotiin lasten vanhemmille täytettäväksi. Suunnittelimme kysymyksemme laajasti, jotta saisimme monipuolisia vastauksia seuraavista aihealueista: lapsiryhmä, työntekijät, kasvatuskumppanuus, ryhmätoiminta, ruokailu, uni/lepo ja ulkoilu. Käytimme vastauksen analysoinnissa Excel-taulukkoa ja tekstin sisällönanalyysia. Kyselylomakkeen tulosten lisäksi käytimme työssämme teoriaa ja tutkimustietoa.

Opinnäytetyömme aihe on tärkeä, koska sillä voidaan parantaa päivähoiton laatua, saada vanhempien ääni kuuluviin ja luoda kasvatuskumppanuudelle sekä vuorovaikutukselle hyvä alku. Olemme saamassa lastentarhanopettajan kelpoisuuden, joten opinnäytetyöstämme olisi meille hyötyä tulevassa työssämme, koska voisimme tuoda esiin vanhempien näkemyksiä päivähoidosta. Opinnäytetyön aihe lähti vireille eräästä päivähoiton harjoittelupaikasta. Yksi työntekijöistä kertoi, että olisi hyvä selvittää vanhemmilta, mitä he haluaisivat tietää päivähoidosta.

2 VARHAISKASVATUS

2.1 Varhaiskasvatuksen lähtökohtia

Eurooppalaista elinkeinoelämää muokkasivat yhteiskuntarakenteen muutokset 1800-luvun loppupuolella. Naisten asema ja heidän osallistuminen työelämään vahvistui. Työssäkävien äitien lapset jäivät vaille riittävää huolenpitoa teollisuuskaupungeissa. Lastentarhatyölle nähtiin kehittämisen tarpeita, jolloin alettiin pohtia kansanlastentarhatyötä, johon liitettiin lasten turvallinen ilmapiiri, puh-
taus- ja siisteyskasvatus, terveyskasvatus ja riittävä ravinnon saanti sekä tapa-
kasvatuksen johdonmukaisuus. (Lujala 2008, 14.) Suomen ensimmäinen kan-
sanlastentarha perustettiin vuonna 1888. Perustaja oli Hanna Rothman. (Kyrön-
lampi-Kylmänen 2010, 54.)

Suomalaiselle varhaiskasvatukselle loi pohjaa vuonna 1973 voimaan astunut laki lasten päivähoidosta. Yhteiskunnallisiksi haasteiksi katsottiin 1970-luvulla kaupungistuminen ja elinkeinorakenteen siirtyminen maataloudesta teollisuu-
teen ja palveluammatteihin. (Reunamo 2007, 99.) Naisten työssäkäynti yleistyi ja yksityisiä päivähoitopalveluita ei ollut riittävästi. Sosiaaliset ja kasvatukselliset perusteet olivat valintakriteereinä lasten päivähoidon saannille vuoteen 1996 asti. Oikeus päivähoitoon määriteltiin koskemaan kaikkia alle kouluikäisiä lapsia vuonna 1996 (Alasuutari 2003, 360). Päivähoidon paikkoja oli 1980-luvulla liian vähän tarjolla kaupungeissa niiden tarpeeseen nähden. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 54.) Päivähoitolainmuutoksen myötä vuonna 1996 kaikille vanhemmille taattiin lapsen päivähoito- tai perhepäivähoitopaikka. Edellytyksenä oli, että vanhempainrahakausi oli päättynyt. Tästä sai alkunsa subjektiivinen päivähoito-oikeus. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 54–55.) Lapsikeskeisyys nostettiin esille 1980-luvun loppupuoliskolla (Mikkola & Nivalainen 2009, 12).

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Kasvattajien ja vanhempien yhteinen kasvatustehtävä ja yhteistyö pyrkivät muodostamaan lapsen elämän kannalta tasapainoisen kokonaisuuden. Tavoit-

teellinen vuorovaikutus ja suunnitelmallinen yhteistoiminta takaavat hyvän varhaiskasvatuksen. Perusajatuksena varhaiskasvatuksessa on monitieteisen tiedon ja tutkimusten sekä pedagogisten menetelmien laaja-alaisen hallinnan osaaminen ja lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen kokonaisvaltainen osaaminen. (Stakes 2005, 11.)

Valtakunnallisten linjausten mukaan varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuspalveluissa esimerkiksi päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona sekä erilaisina avoimina toimina. Palveluja varhaiskasvatuksen piirissä tarjoavat kunnat, yksityiset palveluntuottajat, järjestöt sekä seurakunnat. Ennen peruskoulun alkua on mahdollista saada esiopetusta, joka tarkoittaa suunniteltua kasvatusta ja opetusta. Lapsen kehityksen kannalta varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat yhdessä etenevän kokonaisuuden. Varhaiskasvatuksen palveluja voivat käyttää myös kouluikäiset lapset ja he ovat varhaiskasvatuksen piirissä. (Stakes 2005, 11.)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on tarkoitettu välineeksi ohjaamaan varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua. Se julkaistiin vuonna 2004. Toiminnasta halutaan lapsilähtöistä ja lapsen hyvinvointi, kieli, leikki, vuorovaikutus sekä kasvatuskumppanuus ovatkin keskeistä toiminnan sisällössä ja suunnittelussa. Varhaiskasvatukseen kuuluu kasvatustietämyksen hyödyntämisen lisäksi erilaisten työtapojen täydentyminen sekä syventäminen. (Mikkola & Nivalainen 2009, 10, 12–13.)

Varhaiskasvatussuunnitelma toimii apuna kehittämisessä ja ohjauksessa, jolla pyritään edistämään Suomessa varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista. Valtakunnallisissa linjauksissa kerrotaan varhaiskasvatuksen tärkeistä periaatteista ja kehittämisen kohteista, joita yhteiskunta sekä järjestää että valvoo. (Reunamo 2007, 101.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on pyrkiä lisäämään työntekijöiden ammattitaitoa ja vanhempien osallisuutta. Lisäksi tavoitteena on moniammatillisen yhteistyön lisääminen erilaisten palveluiden välillä, joiden avulla tuetaan lapsia ja perheitä ennen lapsen peruskoulun alkua. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja opetussuunnitelma ovat suunniteltu tukemaan lasten hyvinvointia, heidän kasvuaan ja oppimistaan. Kulttuurin ja yhteiskunnan jatkuva muutos vaikuttaa varhaiskasvatuksen toteutuksen arviointiin, tavoitteiden asettamiseen ja toteutumiseen. Entistä parempaa yhteiskuntaa ja maailmaa pyritään rakentamaan kasvatuksen avulla. (Stakes 2005, 7–8.)

Arvot varhaiskasvatuksessa perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin lasten oikeuksista, kansallisiin säädöksiin sekä muihin asiakirjoihin. Tärkein arvo on lapsen ihmisarvo. Ihmisarvoon sisältyy vaatimus syrjintäkiellosta, lapsen tasa-arvoisesta kohtelusta sekä lapsen etu. Lisäksi lapsella on oltava oikeus elämään, tasapainoiseen kehittymiseen sekä hänen mielipiteitään on huomioitava. Hänellä tulee olla turvallisia ihmissuhteita, turvattu kasvu, kehitys sekä oppiminen. Lapsen on tultava kuulluksi ja ymmärretyksi oman ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Lisäksi lapsella on oikeus erityiseen tukeen esimerkiksi kielensä tai kulttuurinsa vuoksi. (Reunamo 2007, 102, Stakes 2005, 12.)

Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Tavoitteena on huomioida lapsi yksilöllisesti päiväkodin toiminnan suunnittelussa. Suunnitelman laadinta tuo uusia muutoshasteita päivähoidon arkeen ja työntekijöiden ja perheiden välisiin suhteisiin. Päivähoidon kasvatuksellisia tehtäviä määritellään entistä yksilökohtaisemmin. (Alasuutari & Karila 2006, 8.)

Lapsilähtöisen ja entistä laadukkaamman toimintakulttuurin luominen on tärkeää ja sitä halutaan rakentaa. Varhaiskasvatussuunnitelmalla pyritään esittämään periaatteita, toimintatapoja ja menetelmiä, joilla toteutetaan ja pohditaan varhaiskasvatusta yleisesti kunnissa ja yksilöllisesti päiväkodeissa. (Mikkola & Nivalainen 2009, 13–14.) Varhaiskasvatussuunnitelman tulee kertoa kunnan koko varhaiskasvatuksen yleisestä rakentumisesta. Päiväkodeissa kirjataan näkyväksi arki ja käytännöt. Lisäksi kirjataan asiat, joita tavoitellaan sekä arvot,

joiden mukaan pyritään työskentelemään. Suunnitelman avulla voidaan löytää jatkumo työskentelemiselle ja kehittää työtä. (Mikkola & Nivalainen 2009, 14.)

Varhaiskasvatussuunnitelma kulkee lapsen mukana päivähoidon ajan koulun alkuun asti. Kunnissa laadituilla lomakkeilla luodaan runko lapsen vanhempien kanssa käytäville keskusteluille. Lomakkeiden sisällöillä rakennetaan keskustelutilanteita, joissa työntekijät ja vanhemmat miettivät lapsen kasvatusta. Tarkoituksena on ohjata vuorovaikutuksen etenemistä, yhteistä suunnittelua ja tavoitteiden asettamista. Haasteena on, että kysymykset nostavat joitakin asioita esille, kun taas jotkin asiat voivat jäädä vähemmälle huomiolle. Lisäksi vanhemmille saattaa jäädä usein täydentäjän ja myötäilijän rooli työntekijän määrittellessä keskustelun aiheet. (Alasuutari & Karila 2006, 10.) Varhaiskasvatussuunnitelmakeeskusteluissa päiväkotikasvatuksen kuvaamisen osuus saattaa jäädä vähäiseksi, mikä tarkoittaa, että vanhemmat eivät saa päivähoidon toiminnasta kunnollista kuvaa. Työntekijällä on vahva rooli keskusteluiden toteuttamisessa. Nykyään alkaa löytyä varhaiskasvatussuunnitelmakeeskustelun lomakepohjia, joissa päiväkodin rooli tulee selvemmin esille. (Siljamäki 2011, 31.)

3 PÄIVÄHOITO

3.1 Päivähoito yhteiskunnassamme

Lapsiperheissä päivähoito on tuttu asia ja tärkeä osa arkea. Yhteiskunnassa päivähoito on kuitenkin suhteellisen nuori asia. Sen kehittämisen ja laajenemisen edellytykset luotiin pääosin 1970-luvulla. Laki lasten päivähoitosta säädettiin vuonna 1973 ja se käynnisti uuden vaiheen suomalaisessa yhteiskunnassa ja päivähoitojärjestelyissä. Päivähoito määriteltiin sosiaalipalvelunosaksi. Päivähoito irrotettiin aikaisemmin kuuluvasta lastensuojelun osasta ja vähävaraisuudesta. (Alasuutari 2003, 360.)

Päivähoidon tavoitteena on antaa tukea päivähoitossa olevien lasten kodeille heidän kasvatustehtävässään (Laki lasten päivähoitosta 1973). Eriyisten olosuhteiden vuoksi on mahdollista saada päivähoitoa, jos hoitoa ei ole pystytty toteuttamaan muuten. Hoidolle ja kasvatukselle tulisi järjestää sopiva hoitoympäristö sekä eri vuorokauden aikoina saatavaa jatkuvaa hoitoa perheiden sitä tarvitessa. (Laki lasten päivähoitosta 1973.) Lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä pyritään edistämään kotien ja päivähoidon yhteistyöllä. Päivähoidon tulee tarjota lapselle suotuisa kasvuympäristö, jossa on jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet sekä lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa. Päivähoito edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä. Lisäksi päivähoito tukee lapsen älyllistä, esteettistä, uskonnollista sekä eettistä kasvatusta. Lapsen kasvua tuetaan yhteisvastuulliseen, rauhaan ja elinympäristön vaalimiseen. (Laki lasten päivähoitosta 1973.)

Kunnan on järjestettävä tai valvottava päivähoitoa kunnan tarpeen mukaisesti. Lapsen tulee saada päivähoitoa omalla äidinkielellään, mikäli se on suomi, ruotsi tai saame. (Laki lasten päivähoitosta 1973.) Päivähoitopaikan voivat saada lasten vanhemmat, joiden äitiys-, isyys- ja vanhempainrahakausi on päättynyt. Lapsen on mahdollisuus saada päivähoitoa peruskoulun alkuun saakka. Kuusivuotiaan lapsen osallistuessa esiopetukseen tai aloittaessaan peruskoulun normaalia aiemmin tulee saada osa-aikaista päivähoitoa. Van-

hempien tai muiden huoltajien toiveet huomioiden tulee järjestää päivähoitoa. Lapselle on oikeus saada myös kotihoitoa tai yksityistä hoitoa mikäli lapselle ei haluta päivähoitopaikkaa. (Laki lasten päivähoitosta 1973.)

3.2 Päivähoidon aloitus

Päivähoito on tärkeä vaikuttaja lapsuudessa. Vanhemmat pitävät tärkeinä päivähoiton virikkeellistä toimintaa ja sosiaalisten taitojen oppimista. Lisäksi varhaiskasvatuksen on osoitettu rakentuvan useiden tekijöiden kautta. Varhaiskasvatus on ihmisen koko elämän, kasvun ja kehityksen pohja. Ensimmäisten ikävuosien aikana oppiminen on suurempaa kuin myöhemmin elämässä ja tunne-elämä ja itsetunto rakentuvat näiden vuosien aikana. Varhaiskasvatus tukee kotikasvatusta. Perheen ja työn sovittaminen yhteen vaikuttaa lapsen arkeen. Lisäksi varhaiskasvatus tukee lasten oppimisvalmiuksien rakentumista ja siirtymistä koulumaailmaan. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on tärkeä merkitys lasten myöhempään elämään ja suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuteen. (Hujala 2007, 52–53.)

Päivähoidon aloitus nostaa ajatuksia ja mielikuvia, joihin liittyy huolta, levottomuutta ja syyllisyyttä sekä luottamusta, innostumista ja uuden odotusta. Vanhemmat miettivät ja arvioivat hoitopaikan laatua sekä miten lapsi selviää erossa vanhemmista, omaa työhön paluuta ja arjen uudelleen järjestämistä. Päivähoitossa vanhemmat kyselevät; millaisia lapsia ja perheitä on tulossa, onko monta samanaikaisesti aloittavaa lasta, minkä ikäisiä he ovat, millaiseen ryhmään heidän lapsensa tulevat ja miten päivän rakenne ja henkilökunta jakaa vastuitaan, jotta lasten päivät olisivat toimivia. Tilanteissa voidaan pohtia vanhempien ja ammattilaisten erilaisia ajatuksia esimerkiksi varhain aloitetun päivähoiton vaikutuksista lapseen. Lapsi ei itse ajattele tulevaa, hänelle on tärkeää elää sen hetkistä aikaa ja tilannetta, jossa hän sillä hetkellä on. Hän on utelias, mutta se mitä lapsella on ollut aikaisemmin elämässään vaikuttaa siihen, miten hän koee tulevaisuudessa tapahtuvat asiat. Lapsen mieleen peilautuu tärkeiden ihmisten tunteet, asenteet ja toiminta, joita he liittävätkin päivähoitokäytäntöön.

Päivähoidon aloitus merkitsee perheelle aina erilaisia arkisen elämän muutoksia, jossa on mukana niin hallintaa kuin epävarmuuttakin. (Munter 2002, 35.)

Henkilökunnan ja vanhempien välisellä luottamuksella rakentuu hyvä lapsen päivähoidon aloitus. Lapsen nähdessä vanhempien ja hoitajien hyvän vuorovaikutuksen, hän voi alkaa luottaa muihin aikuisiin. Päivähoidon työntekijän käynti lapsen kotona ennen lapsen tuloa päivähoitoon nopeuttaa lapsen ja perheen tutustumista ja luottamusta työntekijään. Työntekijän käynti kotona myös laskee lapsen vanhempien kynnyistä kertoa toiveista ja kysymyksistä. (Komi 2010, 29.)

Ennen päivähoidon aloitusta lapsi käy useita kertoja päiväkodissa tutustumassa vanhempien kanssa. Mitä nuoremasta lapsesta on kyse, sitä tärkeämpää on antaa aikaa lapselle tutustua vanhemman kanssa päivähoidon rytmiin, tapoihin ja ihmisiin. Perheiden tutustumiskäynneillä ammattilaiset näkevät miten vanhemmat hoitavat lastaan ja näin se helpottaa lapsen hoitopolun alkua. Päivähoidossa aloittavia perheitä on hyvä kannustaa käymään vierailulla vapaa-aikana päiväkodin pihalla ja kulkemalla ohi päivähoitopaikasta. (Komi 2010, 29.)

3.3 Päivähoidon toimintaympäristö ja arki

Toimintaympäristöä voidaan tarkastella fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta, toiminnallisesta, pedagogisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Päivähoidon fyysinen toimintaympäristö pitää sisällään rakenteelliset asiat. Näihin asioihin päiväkodin työntekijöillä ei usein ole juurikaan sanan valtaa. Päiväkodin tiloissa vallitseva ilmapiiri kuuluu psyykkiseen toimintaympäristöön. Sosiaaliseen toimintaympäristöön kuuluu kaikki mitä päiväkodin sisätiloissa sekä pihalla tapahtuu. Tällöin voidaan tarkastella esimerkiksi vuorovaikutusta ihmisten välillä tai ryhmän toimintaa. Pedagoginen toimintaympäristö tarkoittaa oppimisympäristöä. Kasvatusajattelulla on merkitystä pedagogiseen toimintaympäristöön. Tärkeää on, että ympäristö on sellainen, missä lapsen on hyvä oppia. (Koivunen 2009, 179, 182–184.)

Lapselle olisi hyvä, että hänen ympärillä olevat aikuiset sekä muut lapset eivät vaihtuisi. Päiväkodissa ja kotona tulisi olla yhteinen rytmi samoissa arkirutiineissa. Tähän rytmiin poikkeuksena olisivat positiiviset muutokset, kuten retket, joista saadaan tietoa etukäteen. (Räihä 2004, 133–134.)

Päivähoidon yhteisten tavoitteiden lisäksi lasten elämään turvallisuutta tuova tekijä on päivittäisten tapahtumien ennakoitavuus. Säännöllinen päivästä toiseen toistuva päivärhythmi luo lapselle turvallisuuden tunteen. Päivän aikana tapahtuviin perushoitotilanteisiin kuten ulkoiluun, pukeutumiseen ja riisumiseen, hygieenisiin toimenpiteisiin, ruokailuun ja uniin pitäisi kiinnittää huomiota ja panostaa. Vaikka niissä on kysymys vain perushoidosta, ovat ne päivänkulun tärkeimpiä tilanteita ja hetkiä toteuttaa lapsen sylissä pitämistä sekä ajan antamista ja huomiota lapselle yksilöllisesti, läheisesti ja henkilökohtaisesti. Perushoitotilanteiden hoitaminen hyvin näkyy lapsiryhmässä rauhallisuutena. Tilanteet tarjoavat erittäin tärkeää kasvatuksellista ja itsenäisten taitojen harjoittelua. Oma-toimisuustaitojen oppimista auttaa ryhmässä isompien ja taitavampien lasten jäljittely. (Siren-Tiusanen & Tiusanen 2002, 67, 69.)

Päiväkodin sisätiloissa vietetään suurin osa päivähoitopäivästä. Sisätiloissa koonnutaan yhteen ja jakaudutaan pienempiin ryhmiin sen mukaan, miten toimintaa on ajateltu järjestää. Päiväkodissa on erilaisia yhteisiä tiloja esimerkiksi sali, vesileikkihuone ja kotileikkihuone, lisäksi joissakin päiväkodeissa voi olla uima-allas, kirjasto ja verstaas. Lapsiryhmien omat tilat ovat merkittäviä oppimisympäristöjä lapselle, jossa hän päivittäin toimii. Aikuisten vastuulla on tilojen käytön suunnittelu ja vastuun jakaminen ryhmän ohjauksesta eri tilanteissa. Tarkalla suunnittelulla ja tilojen käytön porrastamisella saadaan aikaan lapsille toimiva arki. Selkeä näkemys siitä, että aikuisten ohjauksella ja päätöksillä on mahdollista järjestää lapsille turvallinen ja viihtyisä arki, on tärkeää. (Mikkola & Nivalainen 2009, 38–40.)

Vuorovaikutuksen suunnittelu ja sen tekeminen mahdolliseksi on lähtökohtana pienryhmätoiminnassa. Pienemmissä ryhmissä lasten on mahdollista oppia taitojensa suhteuttamista sopiviksi erilaisiin tilanteisiin. Lisäksi mahdollisuutena on oppia tunnistamaan, minkälaisia seurauksia ja vaikutuksia omilla teoilla voi olla

muihin henkilöihin. On tärkeää, että lapsi oppii myös miten toimia suurissa ryhmissä. Suuret ryhmät ovat arkea sekä päiväkodissa että koulussa. Pienemmissä ryhmissä aikuiset pystyvät keskittymään yksittäiseen lapseen, mikä on hyväksi lapsen hyvinvoinnille. (Mikkola & Nivalainen 2009, 33–34.)

Suomalaiseen varhaiskasvatukseen kuuluu vahvasti ulkoilu. Suomen ilmasto tuo arkeen valtavan määrän erilaisia vaatteita ja varusteita säätilojen ja vuodenaikojen vaihteluiden myötä. Uloslähtö toistuu päiväkodin arjessa kaksi kertaa päivässä. Uloslähtö pitäisi luoda mukavaksi tilanteeksi, jossa lapsella on mahdollista oppia pukemaan ja kehittää motorisia taitoja. Pukeutumistilanteet ovat lisäksi kohtaamisen ja yhdessäolon hetkiä aikuisen ja toisten lasten kanssa. Ensimmäisen ulkoilun jälkeen ruokaillaan lounas päiväkodissa, joka parhaimmillaan tuottaa lapselle mielihyvän, turvallisuuden ja yhdessäolon tunteita. (Mikkola & Nivalainen 2009, 40–41, 44.)

Lapselta vaaditaan päivähoiton aikana enemmän osallistumista, keskittymistä, odottamista ja ohjeiden noudattamista kuin lapsen ollessa kotona. Alle kouluikäinen lapsi tarvitsee aikuisen säätelemään ympäristön virikkeitä, koska ei vielä itse osaa säädellä vireystilaansa tai tunnista väsymystään. Lapsen saadessa nukkua riittävästi ja herätä omia aikojaan, hän on hyväntuulinen, energinen ja virkistynyt. Vuoronkauden aikana lapsi tarvitsee riittävästi unta sekä mahdollisuuksia rentoutua, hiljentyä ja olla tekemättä mitään. (Mikkola & Nivalainen 2009, 46.)

3.4 Päivähoidon ammattilaiset

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää ammattitaitoiset työntekijät (Stakes 2005, 11). Päiväkodissa voivat työskennellä esimerkiksi lastenhoitajat, lastentarhanopettajat ja erityislastentarhanopettajat. Vahvalla ammatillisella osaamisella ja tietoisuudella luodaan laadukasta varhaiskasvatusta (Stakes 2005, 11). Työntekijöiden kuuluu ymmärtää yksilö-, pienryhmä- sekä suurryhmätasolla olevat ulottuvuudet liittyen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja ohjaamiseen. Lapseen ja ryhmän toimintaan kohdistuvat vaikutukset on myös työntekijän

ymmärrettävä, kun järjestetään toimintaa sekä oppimisympäristöä. On tärkeää, että henkilökunta yhdessä suunnittelee toimintaa, jotta pienryhmien toiminnan kokonaisuus säilyy hallinnassa. Hyödyntämisen arvoisia ovat työntekijöiden erityisosaamiset. (Mikkola & Nivalainen 2009, 11, 36.)

Päiväkodeissa on omahoitajat jokaiselle pienryhmälle ja jokaiselle lapselle. Omahoitajan tehtävänä on huolehtia lapsen päivähoidon aloituksesta, arjen sujumisesta pienryhmässä ja lapsen auttamista pienryhmään liittymisessä. Lisäksi omahoitaja huolehtii, että havainnointi ja dokumentointi lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta tapahtuu sovitulla tavalla. Myös hoito- ja kasvatussopimusten teko vanhempien kanssa voi kuulua omahoitajan tehtäviin. On tärkeää, että työntekijät ja vanhemmat kohtaavat päivittäin, jotta tieto lapsesta välittyisi parhaiten. Työntekijällä, jolla on eniten ammattiosaamista, tulisi olla omahoitajana pienryhmässä, jossa on ryhmän haastavimmat lapset. (Mikkola & Nivalainen 2009, 34.)

3.5 Vanhempien osallisuus päivähoidossa

Varhaiskasvatuksessa pyritään lisäämään vanhempien osallisuutta. Päivähoidossa järjestetään vanhemmille tilaisuuksia keskustella oman lapsensa varhaiskasvatuksesta. Lisäksi vanhemmilla on mahdollisuus yhdessä muiden vanhempien kanssa keskustella yksikön tai lapsiryhmän hoito- ja kasvatustoiminnasta. Vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa yksikön varhaiskasvatussuunnitelman sisältöihin ja olla mukana sen arvioinnissa. Vanhemman osallisuudella päivähoidossa pyritään konkreettiseen osallistumiseen ja toimintaan yhdessä lapsen kanssa. Tavoitteena on vahvistaa vanhemman osallisuutta ja sitoutumista lapsensa elämään myös varhaiskasvatuksessa. (Kaskela & Kekkonen 2007, 25–26.)

Merkityksellistä vanhempien osallisuuteen kannustamisella on se, millaista tietoa vanhempi päivähoidosta saa sekä miten perheiden ääni päivähoidossa kuuluu. Ennen asiakkaaksi tuloa tiedon saaminen on tärkeää, mutta palvelun käyttäjäksi siirtymisen myötä tiedon saanti lisääntyy. Päivähoidosta perheet saavat

hyvin tietoa kunnan varhaiskasvatuspalveluista ja hoitoyksikön toiminnasta, kasvatuseriaa-otteista, retkistä ja muista tapahtumista. Perheille jää kuitenkin informaation vastaanottajan rooli, koska tiedottaminen on usein yksisuuntaista. (Kaskela & Kekkonen 2007, 26.) Vanhemmat pitävät varhaiskasvatuskeskusteluja tärkeinä. Heitä kiinnostaa, millainen lapsen arki päiväkodissa on, kenen kanssa lapsi leikkii ja miten lapsen kehitys edistyy. Asiantuntijan näkemys lapsesta on tärkeää vanhemmille. (Siljamäki 2011, 30.)

Työntekijät ja vanhemmat pyrkivät vuorovaikutukseen ja tiedon jakamiseen. Päivähoidon aloitusvaiheessa pyritään vahvistamaan vanhempien osallisuutta. Yhteisen varhaiskasvatustiedon jakamisen lisäksi, vuorovaikutuksessa vahvistetaan perhe- ja lapsikohtaisen kokemuksellisen tiedon vaihtoa ja saantia. Vanhemmille on tärkeää, että työntekijät ovat kiinnostuneita vanhempien ajatuksista, odotuksista, peloista, toiveista päivähoitoon liittyen. Vanhempien omaa lastaan koskevan tiedon pitäminen arvokkaana on tärkeää. Tämä luo perheelle tasa-arvoisemmat edellytykset osallistua myös päivähoiton suunnitteluun ja toimintaan. (Kaskela & Kekkonen 2007, 26.) Vanhemmat ovat oman lapsensa asiantuntijoita; he tuntevat lapsen olosuhteet ja tarpeet. Tätä päivähoiton työntekijät pystyvät hyödyntämään työssään lasten parissa ja sen avulla on myös helpompi kehittää lapselle parempia palveluita. (Porter 2003, 209, 212.)

Kun vanhemmat osallistuvat varhaiskasvatuksen suunnitteluun heille luodaan tilaisuuksia olla mukana oman lapsensa, lapsiryhmän ja päivähoitoyksikön suunnittelussa. Heillä on lisäksi mahdollisuus olla mukana koko kunnan varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja ajankohtaisten asioiden valmistelussa. Suunnitteluun vaikuttamisessa on tärkeää ammattilaisten ja vanhempien hyvä vuorovaikutus kasvatuseroista, -käsityksistä ja -menetelmistä. Vanhempien osallistumisessa varhaiskasvatuksen suunnitteluun on nähtävissä hyvä yhteistyösuhte. (Kaskela & Kekkonen 2007, 26.)

4 KASVATUSKUMPPANUUS

4.1 Ammattilaisten ja vanhempien yhteistyö päiväkodissa

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään vanhempien ja ammattilaisten välinen kasvatusyhteistyö kasvatuskumppanuudeksi. Kasvatuskumppanuus on yhteistyötä, jossa vastuu lapsen hoidosta on jaettu sekä vanhemmille että päivähoidon henkilökunnalle (Porter 2003, 209). Sillä pyritään ammattilaisten ja vanhempien tietoiseen sitoutumiseen ja toimimiseen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuudessa pyritään vanhempien ja henkilöstön tasavertaiseen vuorovaikutukseen. (Stakes 2005, 31.) Kumppanuus on lisäksi tärkeää, jotta lapsen arki sujuisi päiväkodissa, koska lapsi viettää suurimman osan valveillaoloajastaan päivähoitossa (Leino 2006, 24).

Kasvatuskumppanuuden tärkeä tehtävä on saada varhaiskasvatuksen ammattilaiset ja vanhemmat sitoutumaan yhteiseen kasvatustehtävään. Työntekijöillä on oma vastuunsa pyrkiä päivähoiton alussa sitouttamaan kasvatuskumppanuus osaksi perheiden yhteistyötä päivähoiton kanssa ja lapsen varhaiskasvatusta. Ammatillinen asiantuntemus ja vanhempien oman lapsen tuntemus on aidossa dialogissa keskenään, kun keskustelujen sisältö syvenee. Kumppanuudessa on tärkeää, että lapsen asiat ja erilaiset elämäntilanteet päivähoitossa ja perheessä tulevat vastaanotetuiksi ja jaetuiksi kunnioittavassa, tasavertaisessa ja avoimessa vuoropuhelussa. (Kaskela & Kekkonen 2007, 17, Stakes 2005, 31.) Tavoitteena on, että lapsi tulee kokonaisvaltaisesti toimijana ja oman elämänsä kokijana huomatuksi, ymmärretyksi ja tuetuksi. Tärkeää on lapsen kanssa puhuminen ja keskusteleminen. (Kaskela & Kekkonen 2007, 17–18.)

Ammattitaitoa rakennetaan vuorovaikutustaitojen harjoittelusta, työntekijän oman työn pohtimisesta sekä lapsen kasvuyhteisöissä ja kahdenkeskisissä vuorovaikutustilanteissa. Ammatillaisen suhde vanhempaan perustuu hänen ammatilliseen perustehtäväänsä lapsen hoitajana, kasvattajana ja opettajana. Työntekijän asiantuntemuksessa kiinnitetään huomiota siihen, millä tavalla var-

haiskasvattaja tuo oman osaamisensa, tietonsa, taitonsa ja ymmärryksensä vanhemman ja lapsen käyttöön. Vuoropuhelussa huomiota kiinnitetään siihen, miten vanhemman oman lapsensa tuntemus tulee kuulluksi, vastaanotetuksi, keskustelluksi ja arvioiduksi työntekijän kanssa. Vanhempien ja työntekijöiden luottamuksen syntymiseen tarvitaan aikaa ja tutustumista kumppanin kanssa (Leino 2006, 24). Kumppanuudessa on tärkeää molemminpuolinen kunnioitus ja vastuun jakaminen. Työntekijällä tulee olla arvostava, myönteisiä vaihtoehtoja etsivä työote suhteessa lapsen vanhempiin ja perheisiin. (Kaskela & Kekkonen 2007, 19.)

Työntekijän omien työkäytäntöjen ja puhettavan avulla mahdollistetaan vanhemman näkemysten, käsitysten ja ratkaisuehdotusten kuulluksi ja jaetuksi tuleminen vanhempaa arvostavalla tavalla. Kasvatuskumppanuudessa tärkeää on tuoda perheen koti ja päiväkotiki lähelle toisiaan. Päivähoidosta saatu vanhempainneuvonta ja vanhemmuuden tukeminen tulkitaan asiantuntijalähtöiseksi auttamismalliksi. (Kaskela & Kekkonen 2007, 19–20.)

Kasvatustyön ammattilaisten ja vanhempien tarkoituksena on jakaa tietojaan, taitojaan, näkemyksiään, osaamistaan ja ymmärrystään lapsen parhaasta yhteisesti puhuen, neuvotellen ja sopien. Kotona ja päiväkodissa tapahtuva hoitamisen ja opettamisen perusteet liikkuvat lapsen mukana kasvu ympäristöstä toiseen. (Kaskela & Kekkonen 2007, 20.)

4.2 Työntekijöiden ja vanhempien vuorovaikutus

Ammattilaisten ja vanhempien keskustelut mahdollistavat sen, että voidaan ottaa puheeksi niin tavanomaisia vastoinkäymisiä kuin vakavampiakin ongelmia ja lapsen erityisen tuen tarpeita. Hankalien asioiden puheeksi ottamiselle pyritään heti päivähoiton alussa luomaan riittävä luottamus. Tavanomaisiin kasvatustilaisuuksiin tarvitaan erityistä luottamuksen rakentumista. Luottamusta pyritään luomaan, jos työntekijän ja vanhempien käsitykset lapsen tarpeista ja tilanteista ovat ristiriidassa toistensa kanssa. Ammatilliset ja vanhemmat pyrkivät etsimään molemminpuolista ymmärrystä siitä, miten erilaisissa lapsuuden ver-

kostoissa ja ympäristöissä tuetaan ehjän kasvun, kehityksen ja oppimisen alkuja. (Kaskela & Kekkonen 2007, 21.)

Joidenkin vanhempien mielestä ajatus kumppanuudesta on hyvä, mutta on myös vanhempia, jotka eivät halua olla kumppaneita päivähoidon kanssa. Jotkut vanhemmat eivät halua olla kumppaneita, kun kyse on perheen asioista, mutta voivat olla kumppaneita asioissa, jotka liittyvät lapsen kasvatukseen. Kumppanuuden rajat ja tasot ovat vanhempien määriteltävissä. (Koivunen 2009, 153–154.)

Vanhempien kanssa järjestetään virallisia palaveriteita. Näiden sisältönä ovat kasvatustalut, esiopetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen kuntoutussuunnitelmat. Useimmiten omahoitaja osallistuu palaveriin. (Koivunen 2009, 171–172.) Hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluissa pyritään antamaan mahdollisuus tuoda esille vanhempien näkemyksiä omista kasvatustalutuksista ja arvoista. Tätä mahdollisuutta käytetään Anna Leinon tutkimukseen osallistuneiden vanhempien mielestä harvoin. Tutkimuksen vanhempien mielestä keskusteluissa keskitytään sopimaan vain lasta koskevista arjen asioista. Kumppanuutta syventäisivät arvokeskustelut. Hoito- ja kasvatussuunnitelmakkeista puuttuvat vanhempien mielestä tähän liittyvät kohdat. Tutkimukseen osallistuneiden vanhempien mielestä lomakkeiden varassa käytävät keskustelut jäävät liian pintapuolisiksi ja yleisiksi. Lapsen persoona, yksilöllisyys ja luonne jäävät usein huomiotta. Tärkeää on kasvatustalutuksessa tehtyjen suunnitelmien soveltaminen käytäntöön. Haasteeksi nouseekin miten saada kumppanuus syvenemään päivähoidossa. (Leino 2006, 25.)

Vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden yhteistyöhön kuuluu tavoitteellinen keskustelu liittyen lapsen kasvatukseen, kasvatustalutuksiin, arvoihin sekä kulttuuriin. Keskusteluissa on tärkeää lapsen etu. Tämä on kotikasvatustalutuksesta. Kasvatustalutukseen jakaminen tai jaettu kasvatustalutus tarkoittaa sitä, että lapsen kasvatustalutuksesta vastaavat hänen vanhempiensa, mutta päiväkodissa ollessaan lapsen kasvatustalutuksesta on vastuussa päivähoidon työntekijät. Jotta tämä voisi toimia, on vuoro vaikutuksen ja yhteistyön oltava tiivistä ja toimivaa työntekijöiden ja vanhempien välillä. On myös tärkeää, että vanhemmat sekä

työntekijät tietävät toistensa roolit ja luottavat toisiinsa. Vanhempien ja työntekijöiden välinen kunnioitus ja ymmärrys lisääntyvät, mikäli vanhemmat ovat mukana lapsensa hoitoympäristössä (Porter 2003, 209).

Yhteistyössä tärkeinä pidetään kunnioitusta, hienotunteisuutta, ihmisyyttä, positiivisuutta, voimauttamista sekä vastaanottavuutta. Vanhempien omilla negatiivisilla lapsuudenkokemuksilla saamastaan huolenpidosta on vaikutusta siihen, miten he pystyvät huolehtimaan omista lapsistaan. Voi olla, että heillä on ongelmia lapsensa hoitamisessa. Työntekijän tulisi olla luotettava ja tukea vanhempia. Heitä ei myöskään saa arvostella. Lapsen olosuhteet perheessä saattavat parantua, mikäli perheessä tapahtuu muutos parempaan työntekijän antaman avun seurauksena. Tässä on toki otettava huomioon myös se, että työntekijä tapaa vanhemmat usein silloin, kun he tuovat lastansa päiväkotiin ja haakevat sieltä. Vanhemmat saattavatkin juuri silloin näyttää stressaantuneilta, vaikka eivät sitä normaalisti olisi. (Porter 2003, 209, 211–212.)

Monet vanhemmat haluavat hyvän ja läheisen suhteen työntekijöiden kanssa. Jotta työntekijä ei kuormittuisi liikaa, on suhde vanhempien kanssa pidettävä ammatillisten suhteiden rajoissa. Voimauttamisessa on tärkeää, että vanhemmat kokevat saavansa tukea johtajuuden rooliin perheessään, tunnustusta taitoilleen, tietoa vaihtoehtoista, olla mukana lapsensa hoidossa sekä mukana päätöstenteossa. Työntekijän on pyrittävä uskomaan omiin taitoihinsa ja ajateltava perheestä parasta. On myös uskottava, että on mahdollista tarvittaessa parantaa olosuhteita, joissa lapsi elää, mutta kuitenkin huomioitava, että uskomukset on pidettävä tasapainossa todellisuuden kanssa. Työntekijän hienotunteisuus auttaa vanhempia vastaanottamaan helpommin tukea. Hienotunteisuuden kuuluu lisäksi vanhempien toiveiden kuunteleminen heidän lapseensa liittyvissä asioissa. Ero lapsesta ei ole helppoa vanhemmalle, joten myös tässä asiassa on työntekijän oltava hienotunteinen. Työntekijät voivat tarjota tai suositella vanhemmille heidän halutessaan erilaisia palveluja kuitenkin niitä tyrkyttämättä. (Porter 2003, 212–214.)

Vaikeiden asioiden, kuten huoli lapsesta ja sen puheeksi ottaminen vanhempien kanssa voi aiheuttaa työntekijöille pelkoja. Pelkona voi olla, että suhde van-

hempien sekä työntekijän välillä ei enää toimi tai se, että heitä voi olla vaikea tavata sen jälkeen. Työntekijät voivat myös pelätä, koska eivät tiedä vanhempien suhtautumistapaa asiaan. Työntekijöiden on kuitenkin keskusteltava heti, jos huolta tulee. Virheelliset tulkinnat sekä epäselvyys viestinnässä voivat aiheuttaa vaikeuksia vanhempien ja työntekijöiden välille. Myös viestinnän vääristymät, kuten esimerkiksi kieltäminen, tunteiden liioittelu sekä vähättely, voivat aiheuttaa vaikeuksia. (Koivunen 2009, 157–158, 163.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada selville vanhempien nykyisiä mielipiteitä päivähoidosta. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää vanhempien nykypäivän mielipiteitä siitä, mitä heidän olisi ollut hyvä tietää päivähoiton aloitusvaiheessa, asioita, joista heitä ei informoitu. Näiden tietojen avulla pystyttäisiin kehittämään päivähoiton laatua, tuoda vanhempien ääni kuuluville ja tukea kasvatuskumppanuuden ja vuorovaikutuksen toteutumista.

Tutkimuksemme ensimmäinen tutkimusongelma on mitä mieltä vanhemmat ovat tänä päivänä lastensa päivähoidosta. Toinen tutkimusongelmamme on mitä vanhemmat olisivat halunneet tietää päivähoidosta ennen päivähoiton aloitusta.

Molemmissa tutkimusongelmissa käsitelimme samoja aihealueita, joita ovat lapsiryhmä, työntekijät, kasvatuskumppanuus, ryhmätoiminta, ruokailu, uni/lepo ja ulkoilu. Aihealueet ovat rakentuneet opinnäytetyön teorian pohjalta.

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

6.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus nostaa esille tiedon perusteluja, luotettavuutta ja yksiselitteisyyttä. Tavoitteena on tuoda perusteltua, luotettavaa ja yleistettävää tietoa. (Kananen 2008, 10.) Olennaisia osia kvantitatiivisessa tutkimuksessa ovat johtopäätökset, teoriat, olettamukset, käsitteet, aineiston keruu, koehenkilöt, taulukkomuoto muuttujille ja tilastolliseen muotoon saaminen sekä päätelmät (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 131). Aineistoa käsitellään tilastollisin menetelmin. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa lasketaan määriä, jossa tiedonkeruumenetelmänä voidaan käyttää haastattelua, joka koostuu valmiista, suljetuista tai avoimista kysymyksistä. (Kananen 2008, 10–11.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen piirteitä ovat kokonaisvaltainen luonteenomaisuus tiedon hankinnassa ja aineiston rakentaminen oikeissa tilanteissa. Omiin havaintoihin ja keskusteluihin luotetaan enemmän kuin mittausvälineillä hankittuun tietoon. (Hirsjärvi ym. 2004, 155.) Teoria on laadullisen tutkimuksen lähtökohta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 20). Aineistoa tarkastellaan monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti. Aineiston hankinnassa ovat tärkeitä tutkittavien näkökulmat ja heidän ajatustensa kuuluminen. Kohderyhmä valitaan tarkoituksenmukaisesti ja suunnitelmia muutetaan tarvittaessa. Kaikkia vastauksia käsitellään tärkeinä ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2004, 155.)

6.2 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston hankinta

Opinnäytetyömme on tehty yhteen Espoossa sijaitsevaan päiväkotiin. Päiväkodissa on noin 60 lasta, jotka ovat 3–5-vuotiaita. Kyselylomakkeet jätimme päiväkotiin jokaisen lapsen vanhemmalle täytettäväksi. Pyysimme, että vanhemmat, joilla on useampi lapsi päiväkodissa, vastaisivat kunkin lapsen näkökulmasta kyselylomakkeeseen. (Ks. liite 1.)

Opinnäytetyötämme varten tarvitsimme ensiksi tutkimusluvan koululta, päiväkodilta sekä kirjallisena Espoon kaupungin sivistystoimelta, jotta pystyimme jättämään laatimamme kyselylomakkeet päiväkotiin (Ks. liite 1). Analysoimme aineistoa teorian tiedon ja haastatteluiden pohjalta.

Haastattelun vastaukset muodostavat työmme tärkeimmän lähteen. Yritimme laatia kysymysrunгон selkeäksi, jotta se olisi helppo ja nopea täyttää (Ks. liite 1). Pitkät ja vaikeat lomakkeet saattaisivat muuten jäädä täyttämättä vanhempien kiireen keskellä. Pyrimme siihen, että vanhemmat voisivat täyttää lomakkeet esimerkiksi tuodessaan lasta päiväkotiin tai sieltä hakiessaan. Kotiin vietävien haastattelulomakkeiden ongelmaksi voi syntyä se, että vastauslomakkeet eivät palaudu päivähoitoon ja sitä kautta meille.

Valitsimme tutkimusmenetelmäksi kyselylomakkeen (Ks. liite1), koska sen avulla pystyimme kartoittamaan jokaisen vanhemman mielipiteitä ja toiveita. Näin annoimme jokaiselle vanhemmalle mahdollisuuden vaikuttaa lapsensa päivähoitoon. Aineisto kerättiin huhtikuussa 2011. Vastauksia saimme 12 kappaletta.

Kyselylomakkeen teimme rasti-ruutuun menetelmällä (Ks. liite 1) ja käytimme tähän järjestys- eli ordinaaliasteikkoa. Muuttujien arvot voidaan asettaa järjestykseen, mutta vaihtoehtojen välimatkoista ei ole yksiselitteistä etäisyyttä suhteessa toisiinsa. Esimerkiksi Likertin asteikko, jossa samanmielisyys kasvaa tai pienenee suuntaan tai toiseen. (Kananen 2008, 21–23.) Käytimme kyselylomakkeessa asteikkoa 1.täysin samaa mieltä, 2.jokseenkin samaa mieltä, 3.en osaa sanoa, 4.jokseenkin eri mieltä ja 5.täysin eri mieltä.

Kyselylomakkeessamme oli sekä strukturoituja eli suljettuja kysymyksiä, joissa oli valmiit vaihtoehdot että avoimia kysymyksiä, joihin sai kirjoittaa vapaasti toiveitaan annetuista aihealueista. Rastiruutuun kysymyksiä oli 30 kappaletta liitetyen lapsiryhmään, työntekijöihin, kasvatuskumppanuuteen, ryhmätoimintaan, ruokailuun, uneen/lepoon ja ulkoiluun. Avoimissa kysymyksissä vanhemmat saivat kertoa vapaasti edellisistä aihealueista. (Ks. liite1.) Tuloksiamme kuvailimme diagrammeilla ja analysoimme näitä (Ks. liite 2).

Pyrimme saamaan vastauksia jokaiseen kysymykseen antamiemme ja laati-
miemme vaihtoehtojen sisällä. Tutkimuksessa kysytään tarkoituksen ja ongel-
manasettelun kannalta merkittäviä asioita. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 74–75.)
Kerätyn teoretiedon pohjalta laadimme kysymyksiä, joihin halusimme lasten
vanhempien mielipiteitä siitä, toteutuvatko teoriapohjan asiat heidän mielestään
päivähoidossa.

6.3 Aineiston analyysi

Kyselylomakkeen määrällisten kysymysten vastauksia analysoimme Excel-
taulukon avulla. Ensin numeroimme jokaisen lomakkeen, jotta myöhemmin
voimme tarkistaa tietyn lomakkeen tiedot, jotka on tallennettu. Sen jälkeen tal-
lensimme tiedot taulukkoon. Tarkistimme kyselylomakkeen asioiden vastaavuu-
den muuttujien nimien ja arvojen kanssa. Koska tallennusvirheet ovat yleisiä,
pyrimme huolellisesti syöttämään tiedot. Virheillä on vaikutusta tulosten luotet-
tavuuteen. (Vilkkä 2007, 111, 114.)

Kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä käytimme sisällönanalyysiä analysoides-
samme kyselylomakkeen avoimia kysymyksiä. Annoimme vanhemmille vapau-
den kuvata ja kertoa mitä he olisivat halunneet tietää päivähoidosta. Sisällön-
analyysi menettelytavassa analysoidaan dokumentteja. Dokumentit voivat olla
esimerkiksi kirja, päiväkirjat, haastattelut, keskustelu, raportti tai muu kirjallinen
materiaali. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103.)

Laadullisesta aineistosta luimme ensin kaikkien vanhempien vastaukset, jonka
jälkeen laskimme monta kertaa, mitkä tietyt asiat esiintyivät vanhempien vasta-
uksissa. Aineisto kvantifioitiin, jolloin analyysiä jatkettiin niin, että sanallisesti
tuotetusta aineistosta tehtiin määrällisiä tuloksia. Aineistosta laskettiin kuinka
monta kertaa jokin tietty asia esiintyy vastanneiden vastauksissa. (Tuomi & Sa-
rajärvi 2009, 120.)

Kyselylomakkeessamme olemme lajitelleet aihealueet (Ks. liite 1), joiden kautta
aineistoa voidaan teemoitella omien kysymyksiemme avulla, jolloin tärkeää on

mitä vastanneet kirjoittivat valmiiksi annettuihin teemoihin ja siten löytää niiden merkitykset (Moilanen & Rähkä 2007, 55).

Asiasta jota tutkimme, pyrimme saamaan tiiviin ja yleisessä muodossa olevan kuvauksen sisällönanalyysi-menetelmää apuna käyttäen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103). Sisällönanalyysi tarkoittaa myös sisällön erittelyä. Saadun tiedon arvon lisääminen on tarkoituksena analysoinnissa. Tarkoituksena on selkeyden saaminen käytetylle aineistolle. Analyysin tulee olla käytössä koko tutkimuksen ajan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 107–108.)

Sisällönanalyysin tavoitteena on tehdä selkeä ja sanallinen kuvaus asiasta jota tutkitaan. Tarkoituksena on saada aineisto tiiviiksi ja selkeäksi ilman että sen informaatio häviää. Analysointia apuna käyttäen pyritään lisäämään informaatioarvoa. Hämäläisen (1987) mukaan analyysin avulla pystytään tutkittavasta asiasta tekemään luotettavia ja selkeitä johtopäätöksiä. Alkuvaiheessa aineisto hajotetaan osiin, nimetään käsitteet ja lopuksi kootaan toisella tavalla loogisen kokonaisuuden aikaan saamiseksi. Tässä on olennaista looginen päättely sekä tulkinta. Analyysia tulee käyttää koko tutkimusprosessin ajan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108.)

Aineistolähtöistä laadullista analyysia voidaan kutsua myös induktiiviseksi aineiston analyysiksi. Siinä on kolme vaihetta: Ensimmäinen on aineiston pelkistäminen ja toinen ryhmittely. Kolmannessa vaiheessa on tarkoitus luoda teoreettisia käsitteitä. Tarkemmin kerrottuna aineistoanalyysi aloitetaan haastatteluiden kuuntelemisella ja aukikirjoittamisella. Sitten tarkoituksena on lukea haastattelut ja perehtyä sisältöön. Tämän jälkeen etsitään pelkistettyjä ilmauksia, alleviivataan ja listataan ilmaukset. Sitten etsitään, mitä samaa ja erilaista ilmauksista löytyy ja yhdistetään ne sekä muodostetaan alaluokkia, jotka myös yhdistetään ja joista muodostetaan yläluokkia. Lopuksi yhdistetään yläluokat ja tehdään kokoavia käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–109.)

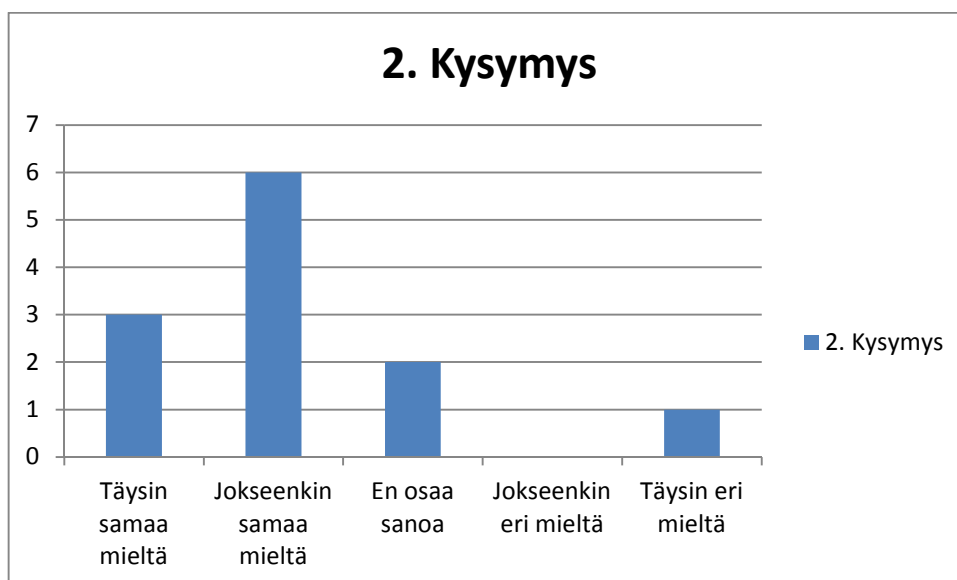
Opinnäytetyössämme vanhemmat olivat valmiiksi kirjoittaneet mielipiteitään ja toiveitaan kyselylomakkeeseen. Meidän osaltamme sisällönanalyysi alkoi vastausten lukemisella, minkä jälkeen kirjoitimme, mitä yhteisiä ja mitä erilaisia

mielipiteitä ja toiveita vanhemmilla oli. Karsimme pois kirjoitukset, jotka eivät vastanneet esittämäämme kysymykseen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109). Huomioimme myös, kuinka monella vastanneista oli samanlaisia toiveita päivähoitosta. Tämän jälkeen kirjoitimme tulokset ja johtopäätökset kyseisestä aineistosta työhömmme.

7 TULOKSET

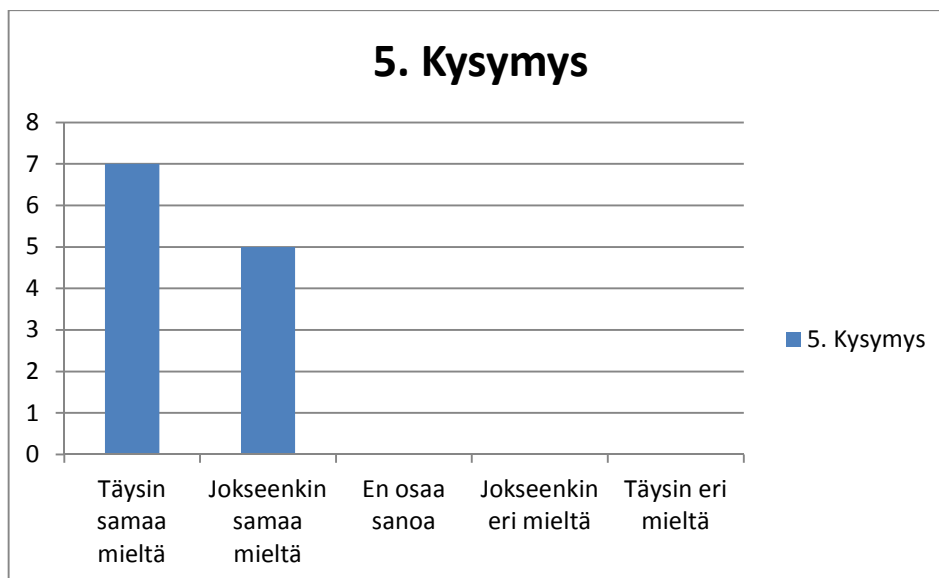
7.1 Vanhempien arvio päivähoidosta

Vanhemmat ovat pääasiassa tyytyväisiä lapsiryhmää koskeviin asioihin päivähoitossa. Työntekijät kohtaavat lapset tasavertaisesti ryhmässä. Suurimman osan mielestä lapset viihtyvät päiväkodissa ja monikulttuurisuus on rikkaus lapsiryhmässä. Kuten seuraavasta kuviosta käy ilmi, vanhemmat ovat kuitenkin pääosin sitä mieltä, että ryhmäkoot ovat liian suuria päivähoitossa. (Ks. liite 2, diagrammit 1–4.)

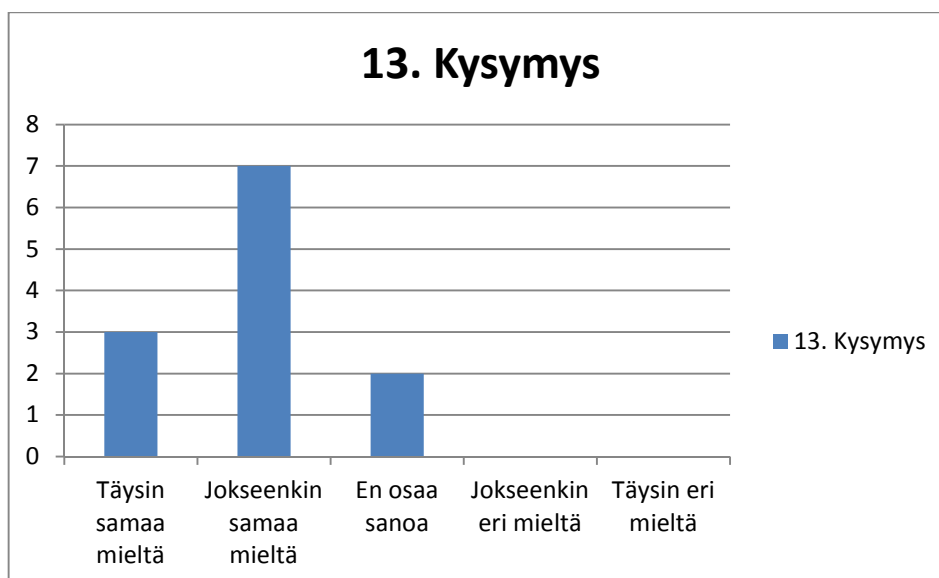
KUVIO 1. Vanhempien mielipiteet lapsiryhmän suuresta koosta

Työntekijät huomioivat lapset yksilöllisesti ja heillä on yhteinen näkemys lapsien kasvattamisesta. Lisäksi vanhempien mielestä työntekijät saavat käyttää kiinnipitoa lapsen käyttäytyessä haitallisesti itseään tai muita kohtaan. Vanhemmat luottavat työntekijöiden ammattitaitoon ja ovat sitä mieltä, että työntekijät toteuttavat laadukasta päivähoitoa. (Ks. liite 2, diagrammit 5–9.)

KUVIO 2. Vanhempien luottamus työntekijöiden ammattitaitoon

Päiväkodissa annetaan vanhemmille tarpeeksi tietoa lapsen päivästä ja lapsen voi jättää turvallisesti mielin päiväkotiin. Työntekijöiden ja vanhempien yhteistyö on vanhempien mielestä riittävää ja vanhempaa tukevaa. (Ks. liite 2, diagrammit 10–13).

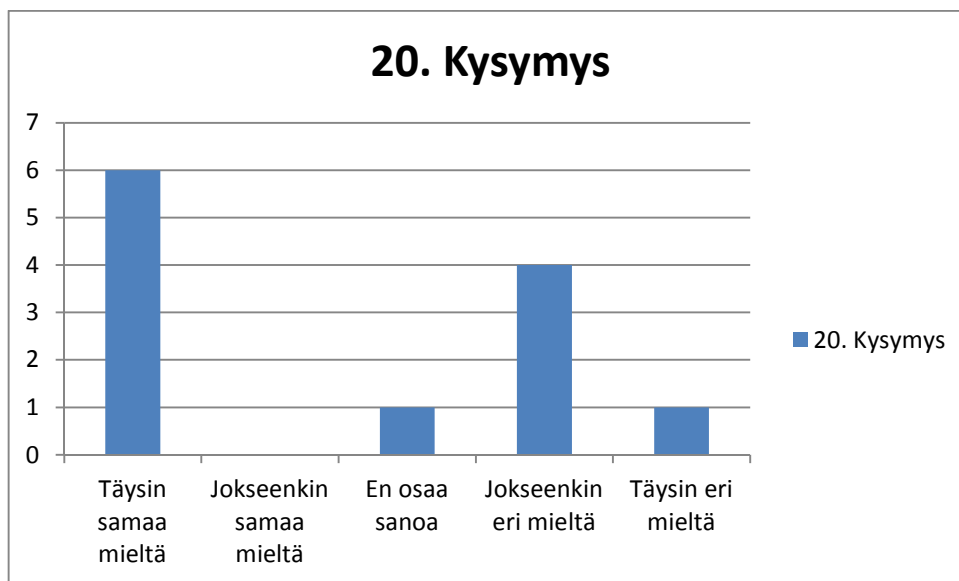

KUVIO 3. Vanhempien mielipiteet yhteistyöstä työntekijöiden kanssa

Vanhemmat pitävät selkeänä päiväkodin päivärytmiä, ja toiminnot ovat mielekkäitä ja tukevat lapsen kasvua ja kehitystä. Päiväkodin työntekijät tukevat turvallisesti yksilöllisesti jokaista lasta. (Ks. liite 2, diagrammit 14–18). Lisäksi päivä-

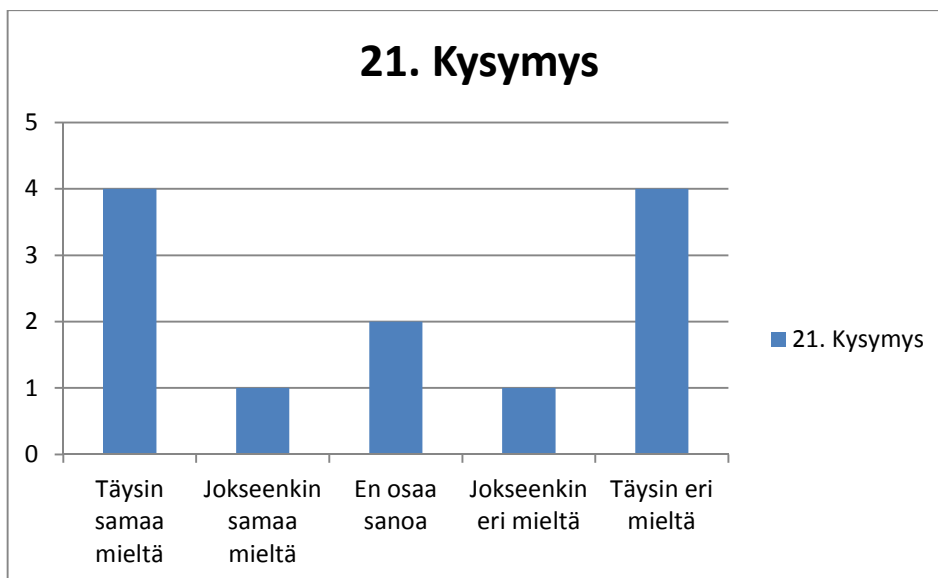
kodin arjessa yhdessä ruokaileminen, lepoaika ja ulkoilu ovat tärkeitä asioita. (Ks. liite 2, diagrammit 19, 22–24, 26–30.)

Vanhempien eriävät mielipiteet päivähoitosta liittyivät siihen, olisiko aikuisen hyvä istua samassa pöydässä lasten kanssa ruokailuhetkellä. (Ks. liite 2, diagrammi 20.)

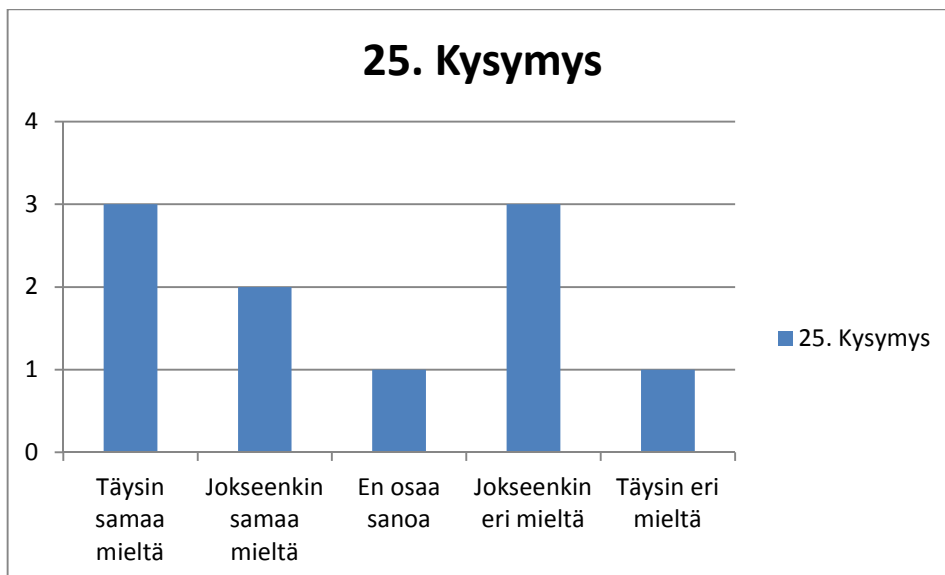
KUVIO 4. Vanhempien mielipiteet työntekijöiden ja lasten ruokailemisesta saman pöydän ääressä

Vanhempien mielipiteet häiritsevän lapsen poistamisesta ruokailutilanteesta syömään muualle aikuisen kanssa nosti esille monenlaisia mielipiteitä. (Ks. liite 2, diagrammi 21.)

KUVIO 5. Vanhempien mielipiteet häiritsevän lapsen poistamisesta tilasta työntekijän kanssa ruokailuhetkellä

Useamman työntekijän läsnäolo lepoaikaan herätti erilaisia ajatuksia. Vanhemmat eivät ole täysin varmoja tarvitaanko lepoaikaan useampaa työntekijää. (Ks. liite 2, diagrammi 25.)

KUVIO 6. Vanhempien mielipiteet useamman työntekijän läsnäolon tärkeydestä lepoaikaan

7.2 Vanhempien toiveet päivähoiton aloitukselle

Lapsiryhmä

Vanhemmat olisivat halunneet tietää, minkä kokoisia lapsiryhmät ovat sekä tyttöjen ja poikien lukumäärän ryhmässä. Lisäksi vanhemmat olisivat halunneet tietää lapsiryhmän lasten iät, lapsiryhmän säännöistä ja periaatteista, onko ryhmässä erityislapsia sekä miten lapset jaetaan omahoitajaryhmiin tai muihin toiminnallisiin ryhmiin, esimerkiksi jumpissa. Kuusi vanhempaa jätti vastaamatta tähän kohtaan. Eräs vanhempi kirjoitti seuraavasti:

”Emme tieneet, kuinka suuri lapsiryhmä on, miten se jakaantuu omahoitajaryhmiin tai muihin toiminnallisiin ryhmiin (jumpparyhmät yms.)”

Työntekijät

Vanhempia olisi kiinnostanut tietää keitä työntekijät ovat sekä heidän taustansa. Yksittäisiä vanhempia kiinnosti työntekijöiden perhetilanne ja se kauanko he ovat olleet työssään päiväkodissa sekä tieto sijaisista. Vastaamatta jätti seitsemän vanhempaa. Yksi vanhempi kirjoitti näin:

”Keitä he ovat ja miten kauan töissä päiväkodissa. Mikä on heidän perhetilanteensa.”

Kasvatuskumppanuus

Vanhemmat olivat sitä mieltä, että lasten päivästä pitäisi työntekijöiden kertoa tarkemmin, esimerkiksi jos lapsella on ollut erimielisyyksiä toisen lapsen kanssa. Yksittäisiä vanhempia kiinnostivat kasvatuskumppanuudessa säännöt ja periaatteet sekä lasten toiminta erilaisissa tilanteissa, esimerkiksi jos on ongelmia. Kahdeksan vanhempaa ei vastannut tähän kohtaan. Eräs vanhempi kirjoitti seuraavasti:

”Lasten kasvatuksen vastuu on vanhemmilla. Henkilökunnan pitäisi kertoa tarkemmin siitä miten päivä on mennyt ja mitä on tapahtunut. Hymistely siitä että hyvin on mennyt tuntui todella epäuskottavalta toisinaan.”

Ryhmätoiminta

Vanhempia kiinnosti tietää, mitä on ryhmätoiminta. Yksittäiset vanhemmat halusivat tietää, miten ryhmissä ollaan ja leikitään, miten ryhmätoiminta toimii. Lisäksi päivänkulun hyvistä ja huonoista asioista pitäisi vanhempien mielestä kertoa enemmän. Päivän rutiineista, viikko-ohjelmasta sekä päivärytmistä vanhemmat olisivat halunneet lisää tietoa. Vastaajista kuusi ei vastannut tähän kohtaan. Erään lapsen vanhempi kirjoitti:

”Olisimme halunneet saada paremman kuvan lasten päivärytmistä. Konkreettisesti nähdä/kuulla miten päivän eri hetkissä toimitaan. Esim. parin viikon aikana muutamalle vanhemmalle kerrallaan avoimien ovien päivä.”

Ruokailu

Vanhemmat halusivat tietää miten syödään, maistetaanko kaikkia ruokia, onko lapsella riittävästi aikaa syödä ja onko hänellä riittävä ruoka-annos. Lisäksi yhden vastaajan mielestä päiväkodissa tarjottava ruoka on epämääräistä ja lapsi on usein nälkäinen. Pitäisi olla mahdollisuuksia vaikuttaa ruoan laatuun. Yhdeksän vanhempaa jätti vastaamatta. Yksi vastanneista kirjoitti näin:

”Saako lapsi riittävästi aikaa syödä ja riittävä annos (jos ruoka maistuu, saako lapsi lisää).”

Uni/lepo

Vanhempia olisi kiinnostanut tietää miten pitkä päiväuni lapsilla on, nukkuvatko kaikki ja onko pakko nukkua sekä annetaanko lapsen nukkua niin paljon kuin haluaa ja on tarpeen. Lisäksi etukäteen olisi eräs vastanneista halunnut tietää, missä lapset nukkuvat ja millaisissa vaatteissa. Vanhemmista yhdeksän jätti vastaamatta. Eräs vastannut kirjoitti:

”Miten pitkä päiväuni, nukkuuko kaikki, onko pakko nukkua.”

Ulkoilu

Vanhempia kiinnosti minkälaisessa säässä ulkoillaan, kauanko ulkoilu kestää ja mitä lasten kanssa puuhataan ulkona ja miten. Yhdeksän vanhempaa ei vastannut tähän kohtaan. Erään lapsen vanhempi kirjoitti seuraavasti:

”Minusta ulkoilusta ja siitä mitä lasten kanssa puuhataan ja miten pitäisi kertoa enemmän.”

Muuta-kohdassa eräs vanhemmista piti hyvänä asiana sitä, että viikon ohjelma ja ruokalista on aina päiväkodin seinällä. Erään vanhemman mielestä kysely olisi kannattanut tehdä silloin, kun lapsi aloitti päivähoidon.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vastauksista päätellen voimme todeta, että vanhemmat eivät ole saaneet riittävästi tietoa päivähoidosta aloitusvaiheessa, mutta vanhemmat ovat tyytyväisiä lastensa päivähoitoon (Ks. liite 2). Päivähoidon tulisi kiinnittää enemmän huomiota vanhempien informoimiseen aloitusvaiheessa. Hyvällä informoinnilla taa-taan päivähoidon hyvä aloitus ja vanhempien ja työntekijöiden yhteistyön sujuminen.

Vanhempien mielipiteet työntekijöistä voivat olla ristiriitaisia, koska vanhemmat ovat asiantuntijoita oman lapsensa suhteen ja heillä on lapsensa täydellinen kasvatusvastuu. Munterin (2002, 48–49) mukaan työntekijöiden ja vanhempien avoin suhde auttaa lasta viihtymään päivähoitossa. Toimivalla suhteella luodaan lapselle hyvä kasvua ja kehitystä tukeva ympäristö ja lapsen itseä vahvistava elämänvaihe. Vanhemmat toivovat usein luontevaa vuorovaikutusta, jolla pyritään hyvään tiedonkulkuun lasta koskevissa asioissa.

Aloituskeskusteluiden tärkeys näkyy siinä, että ne luovat myöhemmin luontevan keskustelun päivittäisille saapumisen ja lähtemisen yhteydessä käytäville asioille. Vuorovaikutuksen alkuun panostamalla luodaan avoin, kyselevä, ennakkoehtoja asettelematon ilmapiiri, jossa tuetaan vanhempia ja välitetään päivähoidosta riittävästi tietoa. Tärkeää on, että vaikeissakin tilanteissa pystytään keskustelemaan ja vanhemmilla on tunne, että työntekijöille voi puhua luottamuksellisesti. (Munter 2002, 48–49.) Työntekijöiden olisi hyvä kertoa jokaisesta lapsesta tarkasti ja rehellisesti heidän vanhemmilleen. Lisäksi työntekijöiden olisi hyvä etsiä positiivisia asioita lapsen päivästä, jos lapsen jokapäiväiseen toimintaan kuuluu paljon negatiivisia asioita, esimerkiksi huonoa käytöstä.

Lapsiryhmän koko puhuttaa niin työntekijöitä kuin vanhempiakin. Usein päiväkodin lapsiryhmissä lasten määrä vaihtelee noin 15–20 lapseen, riippuen, onko ryhmä 1–3-vuotiaiden ryhmä tai integroitu lapsiryhmä, eli lapsiryhmään on sijoitettu erityistä tukea tarvitseva lapsi, esimerkiksi liikuntarajoitteinen lapsi. Lisäksi

lastenryhmien pienet tilat haastavat työntekijöitä jakamaan tiloja siten, että lapset saavat pienemmissä ryhmissä rauhan leikkiin ja toimimiseen.

Päivähoidossa ulkoillaan kaksi kertaa päivässä sään salliessa. Pitkän sisällä olemisen jälkeen ulkoilu antaa lapsille mahdollisuuden purkaa energiaansa vapaammin suuremmassa tilassa. Päiväkodin pihassa tulisi olla lapsille paljon mielekästä tekemistä ja erilaisia aktiviteetteja.

Yhdessä ruokaileminen opettaa lapsia ymmärtämään yhdessä ruokailemisen tärkeyden ja erilaisten ruokien maistaminen avartaa lasten ruokatietämystä. Aikuisen ruokaileminen samassa pöydässä lasten kanssa luo rauhallisuutta ja aikuinen on mallina lapsille ruokailukäyttäytymisessä. Ruokailu on tärkeää lapsen kasvulle ja kehitykselle ja kaikki vastanneet ovatkin sitä mieltä, että yhdessä ruokaileminen on tärkeää (Ks. liite 2, diagrammi 19). Kuitenkin vanhempien mielestä ei aina ole hyvä, että aikuinen on samassa pöydässä lasten kanssa tai että häiritsevä lapsi poistetaan ruokailutilanteesta syömään jonkun aikuisen kanssa (Ks. liite 2, diagrammit 20–21). Toisaalta osa vanhemmista on poistamisen puolella (Ks. liite 2, diagrammi 21). Häiritsevä lapsi saattaa opettaa muille lapsille vääriä ruokailutapoja häirinnällä, mutta häiritsevälle lapselle voi myös olla palkkio jos hän pääsee syömään aikuisen kanssa eri paikkaan ja saa täydellisen huomion aikuiselta.

Pieni lapsi tarvitsee unta ja lepoa päiväänsä yöunien lisäksi, joka on myös vanhempien mielestä tärkeää. Lähes kaikkien vanhempien mielestä on hyvä, jos työntekijä auttaa lasta nukahtamaan päiväuniaikaan (Ks. liite 2, diagrammi 24). Näin lapsi jaksaa iltaan asti toimia aktiivisena. Vanhemmat ovat olleet hyvin erimielisiä sen suhteen, olisiko lepohetken aikana hyvä olla useampi työntekijä lasten saatavilla (Ks. liite 2, diagrammi 25). Useamman työntekijän läsnäolo auttaa saamaan lepohetken rauhallisuutta ja jokainen lapsi voi saada vuorolleen aikuisen huomiota silittelyn merkeissä. Lisäksi lapsiryhmissä voi olla haasteellisia lapsia, jotka tarvitsevat yhden aikuisen läsnäolon vierelleen kyetäkseen rauhoittumaan. On hyvä, jos toinen työntekijä jää lepohetkeen siksi ajaksi, että lapset rauhoittuvat lepäämään. Yhden työntekijän läsnä ollessa lapsi saattaa tottua paremmin rauhoittumaan itsekseen ja oppia tätä kautta nukahtamaan

ilman aikuisen läsnäoloa. Lapsen päivittäisten arkirutiinien, kuten ulkoilun ja nukkumaanmenon, harjoittelun myötä lapsi alkaa ennakoida toimintaa, mikä lisää turvallisuuden tunnetta (Räihä 2004, 133).

Päiväkodin arjen kokemukset vahvistavat pienryhmien tarpeellisuutta. Pienemmässä ryhmässä lapsi voi toimia helpommin ja turvallisemmin. Lapsi pystyy toimimaan omana itsenään ja tulla yksilöllisesti näkyväksi aikuiselle. Pienessä ryhmässä aikuinen pystyy tukemaan ja havainnoimaan lasta helpommin. Pienemmät lapsiryhmät takaisivat sen, että ammattilainen pystyisi oikeasti kohtaamaan lapsen arjen tilanteissa. (Mikkola & Nivalainen 2009, 31–32.)

Ryhmätoiminnan tavoitteena on vuorovaikutuksen mahdollistaminen. Ryhmätoiminta erilaisissa tilanteissa mahdollistaa lapselle tuensaamisen aikuiselta kun hän sitä tarvitsee. Isoissa ryhmissä toimiminen opettaa lasta selviytymään itsenäisemmin tilanteista myöhemmin elämässä, esimerkiksi koulumaailmassa. Pienryhmätoiminta on tärkeää lapselle, koska tätä kautta hän pystyy sopeutumaan pienryhmään kunnolla. Lapsi oppii tuntemaan ensin pienryhmänsä lapset mikä auttaa lasta liittymään isompaan ryhmään. (Mikkola & Nivalainen 2009, 33–34.)

9 POHDINTA

Toivomme, että tutkimuksesta olisi hyötyä päivähoidon työntekijöille, jotta he pystyisivät työssään ottamaan huomioon, mitä vanhemmat haluavat tietää ja kertomaan tällaisia asioita heille. Pidämme opinnäytetyössämme tuotua informaatiota tärkeänä. Vanhempien mielipiteillä on suuri merkitys päivähoidossa. Myös aikaisemmin on tehty tutkimuksia vanhempien mielipiteistä, mikä osoittaa sen, että vanhempien näkemyksistä päivähoidosta ollaan kiinnostuneita. Kun vertasimme näiden tutkimusten ja meidän kyselymme vastanneiden mielipiteitä, huomasimme, että vanhempien ajatukset ja toiveet ovat samantyyllisiä. On tärkeää kysyä vanhempien mielipiteitä päivähoidosta ja siitä miten tietoisia he ovat päivähoidon tavoitteista ja sisällöstä.

Nykyään perheiden elämänrytmi on nopeutunut ja työelämä vaikuttaa perheiden arkeen, mikä heijastuu siihen, että lapset viettävät paljon aikaa päiväkodissa. Laki lasten päivähoidosta velvoittaa päiväkodin henkilökunnan tukemaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Päiväkodin omat kasvatusteooriat ja ammattilaisen tiedot lapsen kasvatuksesta korostavat vanhempien ja päivähoiton yhteistyön tärkeyttä lapsen päivähoitopäivän sujumisen kannalta. (Koivula 2004, 73, 81.)

Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että jotkut vanhemmista ovat halukkaita vaikuttamaan lapsensa päivähoitokasvatukseen ja sen kehittämiseen. Toiset vanhemmat ovat kiinnostuneita saamaan lapselleen laadukasta hoitoa ja kasvatusta, jolloin he tekevät mitä tahansa, jotta heidän lapsensa hyvinvointi lisääntyisi. Nämä vanhemmat antavat usein voimakastakin palautetta ja kritiikkiä. (Koivula 2004, 82.)

Ensimmäiset keskustelut työntekijöiden kanssa perheen siirtyessä päivähoitoon ovat tärkeitä. Tällöin vanhemmat saavat tietää päivähoidosta ja siitä mitä heiltä odotetaan. Vanhemmat saattavat päivähoiton aloitusvaiheessa olla vielä tietämättömiä siitä kuka ryhmän ammattilaisista on esimerkiksi aamulla lasta vastassa ja kenen kanssa lapsesta voi puhua. (Munter 2002, 46.) Päivähoiton aloi-

tusvaiheessa olisi hyvä, että vanhemmat saisivat tutustua lapsensa ryhmän työntekijöihin ja esittää kysymyksiään heille. Tällä tavoin taattaisiin jo alussa laadukas kasvatuskumppanuuden alku. Päiväkodin henkilökunnan tulisi pyrkiä saamaan vanhemmat tuomaan lastaan koskevaa asiantuntemusta päivähoiton kehittämiseen. Vanhemmathan ovat lapsensa ensisijaisia asiantuntijoita. (Koi-vula 2004, 82–83.)

Virpi Lyyra (2004, 106–107) kirjoittaa lukeneensa Stakesin kehittämispäällikkö Anna-Leena Välimäen kannanoton kasvatuskumppanuuteen Helsingin Sanomien Vieraskynä-palstalta 9.7.2002. Sen mukaan lasten vanhemmat luottavat yleensä päiväkodin henkilökuntaan ja päivähoitopalveluun, mutta keskustelut paljastavat, että he eivät tiedä kovin hyvin, millaista lapsilla on päivähoidossa. Lisäksi vanhempien ja henkilöstön yhteiset keskustelut ovat pintapuolisia.

Meidänkin kyselylomakkeemme vastauksista ilmeni, että jotkut vanhemmat haluaisivat, että lasten päivästä kerrottaisiin tarkemmin. Vanhemmille on tärkeää saada tietoa lapsensa päivästä. Aina olisi parempi, jos pystyisi kertomaan lapsen päivästä enemmän kuin, että päivä on mennyt hyvin ja lapsi on syönyt ja nukkunut hyvin. Työntekijöiden haaste onkin isoissa lapsiryhmissä yrittää seurata jokaista lasta tämän tekemisistä ja kertoa vanhemmille kattavammin lapsen päivästä.

Maria Villemson on tutkinut, minkälaisia kokemuksia äideillä on alle kolmevuotiaan lapsensa päivähoiton aloittamisesta. Hän oli selvittänyt myös äitien toiveita liittyen päivähoiton aloitukseen. Äitien toiveet liittyivät enemmän päiväkodin toimintaan kuin päivähoiton aloitukseen. Niissä nousi esiin äitien huoli lastensa psyykkisestä ja fyysisestäkin turvallisuudesta. Fyysiseen turvallisuuteen liittyi se, että kaikki lapset eivät ulkoilisi samaan aikaan, vaan ulkoilu tapahtuisi porrastetusti. Äidit toivoivat, että omahoitaja olisi paikalla lapsen päivän tärkeissä tilanteissa, kuten lapsen saapuessa päiväkotiin. Lisäksi he toivoivat säännönmukaisuutta rutiineihin ja päivärytmiin. Äidit pitivät tärkeänä myös sitä, että päiväkodin henkilökunta ei vaihtuisi ja että päiväkodissa työskentelevät sijaiset eivät olisi aina eri ihmisiä. (Villemson 2008, 36–37.)

Verrattaessa Villemsonin tutkimusta ja meidän tutkimustamme, pystymme havaitsemaan sekä samanlaisia että erilaisia tuloksia. Villemsonin tutkimuksessa toiveet liittyivät päiväkodin toimintaan (Villemson 2008, 36). Myös meidän tuloksissa vanhemmat olivat kiinnostuneita esimerkiksi siitä miten ryhmissä ollaan ja leikitään sekä miten ryhmätoiminta toimii. Meidän vastauksista ilmeni myös toiveita tietää enemmän päivän rutiineista ja viikko-ohjelmasta. Sen sijaan suoraan turvallisuuteen liittyvistä asioista ei juuri ollut kirjoitettu. Vanhemmat kylläkin toivoivat saavansa lisää tietoa sekä hyvistä että huonoista asioista, esimerkiksi jos on ongelmia tai erimielisyyksiä. Molempien tutkimuksista käy ilmi, että vanhempia kiinnostivat sijaisiin liittyvät asiat (Villemson 2008, 37).

Kuten jo johdannossa mainitsimme, uskoimme, että vanhemmat eivät tiedä, mitä päivähoito sisältää ja miten lapsen kasvua ja kehitystä siellä tuetaan. Kyselylomakkeemme määrällisten kysymysten tuloksista päätellen vanhemmat ovat melko hyvin perillä päiväkodin toiminnasta, mutta epätietoutta herättivät, esimerkiksi saako lapsi riittävästi yksilöllistä tukea ja ovatko työntekijöillä yhteiset näkemykset lasten kasvattamisesta. (Ks. liite 2, diagrammit 17, 7.)

9.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyömme koskee vain yhtä Espoon kaupungin päiväkotia. Työssämme olleen päiväkodin vanhempien vastaukset kuitenkin tulevat suoraan asiakasryhmältä ja tuovat esille joidenkin vanhempien mielipiteitä päivähoidosta. Vastaukset kertovat mitä tiedetään ja mitä olisi haluttu tietää päivähoidosta aloitusvaiheessa.

Opinnäytetyössämme kyselylomakkeen luotettavuutta lisää se, että me emme itse ole vaikuttaneet läsnäolollamme kyselylomakkeen vastauksiin ja kysymykset ovat olleet kaikille samat (Valli 2001, 101). Kyselylomake on tehty niin, ettei siitä voi tunnistaa vastannutta (Ks. liite 1). Näin vastanneet ovat voineet kirjoittaa mielipiteitään niin, ettei henkilöllisyys paljastu. Tärkeää on ollut antaa tunne siitä, että kyselylomakkeen vastauksia käsitellään luottamuksellisesti ja näin vastannut on voinut kirjoittaa vapaasti mielipiteitään. Kyselylomakkeita veimme

päiväkotiin 60 kappaletta. Niistä palautui 12. Vastausten vähäinen määrä saattoi johtua siitä, että vanhemmilla oli kiire. Toisaalta olisi voinut kuvitella, että vastaamisen vapaa ajankohta olisi helpottanut vanhempia vastaamaan kyselyymme. Päiväkodit antavat myös paljon omia kysely- tai arviointilomakkeita, jolloin vanhemmat eivät välttämättä jaksa pohtia vapaaehtoiseen kyselyyn vastaamista.

Kaikkiin kyselylomakkeiden kohtiin vanhemmat eivät olleet vastanneet, jolloin voidaan myös ajatella, että ehkä kysymykset olivat epäselviä. Vaikka olemme yrittäneet laatia kyselylomakkeet selkeiksi, väärinymmärrysten mahdollisuus voi olla ongelma, koska vanhemmat eivät ole voineet kysyä tarkentavia kysymyksiä meiltä (Valli 2001, 102). HavaitSIMME myös, että joihinkin avoimiin kysymyksiin oli vastattu tämänhetkisen tilanteen näkökulmasta eikä pohdittu, mitä olisi haluttu tietää päivähoidosta aloitusvaiheessa.

Opinnäytetyön aihetta esiteltiin yhdessä vanhempainillassa, jolloin vanhemmat saivat tietää opinnäytetyöstämme ja tulevasta kyselylomakkeesta. Voi olla, että kaikki vanhemmat eivät joka kerta osallistu päivähoidon vanhempainiltoihin. Yhteisiin iltoihin tulevat usein samat vanhemmat, jotka haluavat kehittää päivähoitoa ja tietää, mitä päivähoidossa tapahtuu. Lisäksi päivähoidossa on perheitä, joiden äidinkieli ei ole suomi, mikä luo haasteita päivähoidon yhteisiin vanhempainiltoihin. Mahdollisuuksia hankkia tulkki useammalle perheelle on vähän, jos perheillä ei ole yhteistä kieltä kuten englanti. Monikulttuuriset perheet voivat jäädä tulematta vanhempainiltoihin kielimuurin takia.

Lisäksi vastausten vähäisyyteen saattoivat vaikuttaa huonosti asetellut kysymykset, joita pystyi käsittelemään monella tavalla. Voi myös olla, että olemme paneutuneet kysymyksiin ja tutkimusongelmaan niin, että oletamme muidenkin ymmärtävän asiat samalla tavalla (Kananen 2008, 12). Ennen kyselylomakkeiden viemistä päiväkotiin esitetasimme kyselylomakkeen kahdella vanhemmalla, joilla oli itsellään omia lapsia päiväkodissa, mutta jotka eivät kuuluneet tutkimuspäiväkotiimme. Heiltä saimme myönteistä palautetta kyselylomakkeesta ja he olivat sitä mieltä, että ymmärsivät jokaisen kysymyksemme.

Kyselylomakkeeseen vastanneet vanhemmat vastasivat huolellisesti ja jaksoivat miettiä pitkällekin menneisyyteen lapsensa päivähoidon aloitusta. Vanhemmat vastasivat lähes kaikkiin kysymyksiin, jotka liittyivät nykyhetken tilanteisiin. Kysymyksiin, jotka liittyivät menneisiin tapahtumiin, jättivät useimmat vastamatta. Eräs vanhempi kirjoitti:

”Olisi ollut hyvä jos tämä kysymys olisi esitetty niihin aikoihin kun asiat olisivat vielä tuoreessa muistissa.”

Jos olisimme saaneet vastauksia enemmän, olisivat tulokset luotettavampia ja tutkimuksesta olisi tullut kattavampi. Tulokset olisivat voineet olla erilaisia jos vastanneita olisi ollut enemmän. Vastausten määrän vähäisyyden takia opinnäytetyömme tutkimuksesta ei tullut niin paljon tietoa päivähoidosta kuin olisimme halunneet saada.

9.2 Kehittämisaatuksia

Opinnäytetyömme aihetta voisi hyödyntää myös muissa päiväkodeissa, jolloin päiväkodit voisivat parantaa omaa päivähoiton laatuaan ja saisivat tietää, mitä vanhemmat ajattelevat heidän päivähoidostaan. Lisäksi opinnäytetyömme aiheen tutkimista voisi jatkaa koskemaan laajempaa aluetta. Tutkimuksen voisi toteuttaa eri kunnissa tai Suomen eri osissa, jotta pystyttäisiin vertailemaan päivähoiton tiedottamisen eroja. Lisäksi kunnallisen ja yksityisen päivähoiton eroja ja informaation jakamisesta voitaisiin tutkia.

Vanhempien ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta ja kasvatuskumppanuutta voitaisiin parantaa hyödyntämällä kyseisten tutkimusten tuloksia. Jos päiväkodit hyödyntäisivät tutkimustuloksia, voisivat ne auttaa takaamaan lapsia ja vanhempia tukevan päivähoiton.

9.3 Ammatillinen kasvu opinnäytetyöprosessin aikana

Opinnäytetyöprosessimme käynnistyi syksyllä 2009. Yhteiseksi opinnäytetyöaiheeksi muodostui päivähoito, koska olemme molemmat saamassa sosionomeina kelpoisuuden lastentarhanopettajiksi ja yhtenä kriteerinä kelpoisuudelle oli suunnata opinnäytetyö lapsiin ja perheisiin. Aihe alkoi muodostua yhdestä päiväkotiharjoittelupaikasta, jossa yksi työntekijä kertoi, että olisi mukavaa tietää, mistä asioista vanhemmat haluisivat tietää päivähoitoon liittyen tai mikä on jäänyt epäselväksi. Tämä aihe alkoi kiinnostaa ja aloimme kehittää ideaa ja tutustuimme tähän aihealueeseen teorian tiedon avulla kesällä 2010.

Jouluna 2010 olimme keränneet alustavaa teorian tietoa ja olimme työstäneet kyselylomaketta valitsemaamme Espoon päiväkotiin (Ks. liite 1). Veimme kyselylomakkeet päiväkotiin huhtikuussa 2011. Vastauksia saimme 12 kappaletta 60:stä viedystä kyselylomakkeesta. Kesällä 2011 aloimme analysoida kyselylomakkeiden vastauksia ja jatkoimme teorian tiedon kirjoittamista. Syksyllä 2011 keräsimme viimeiset teorian tiedot sekä kirjoitimme tulokset ja johtopäätökset.

Opinnäytetyöryhmät, yksilöohjaukset ja oma aktiivisuutemme on vienyt työtämme eteenpäin. Työparina olemme onnistuneet mielestämme hyvin työstämään työtämme haastavasta aiheesta. Olemme työskennelleet sekä yhdessä että itsenäisesti ja kehittyneet ammatillisesti huomattavasti. Sosionomiopinnoissa olemme saaneet paljon kokemusta ryhmätyöskentelystä ja työskentelystä moniammatillisten työntekijäryhmien kanssa esimerkiksi harjoitteluidemme kautta.

Sosiaalialan kompetensseja olemme käyttäneet apuna pohtiessamme omaa ammatillista kehitystämme. Sosiaalialan eettistä osaamista toteutamme esimerkiksi kyselylomakkeista kirjoittaessamme. Olemme pyrkineet ottamaan jokaisen vastaajan yksilöllisesti huomioon, kuitenkin niin, että yksittäistä henkilöä ei voi tunnistaa. Opintojen, harjoitteluiden ja opinnäytetyön kautta olemme oppineet, millainen on lapsen normaali kasvu ja miten sitä voidaan tukea sosiaalialan palvelujärjestelmän avulla. Tunnistamme erilaisia yhteiskunnan pahoinvoinnin merkkejä, joihin tulisi etsiä ratkaisuja. Olemme saaneet kokemusta erilaisista tutkimusmenetelmistä ja osaamme hyödyntää saamaamme uutta tietoa tule-

vassa työssämme. Tiedostamme johtajuuden tärkeyden, muun muassa vastuut, erilaisissa yhteisöissä. (Hovi-Pulsa, Rantanen, Rouhiainen-Valo & Tietäväinen 2010.)

Tulevina sosionomeina olemme oppineet jo aika paljon, mutta vielä on myös paljon opittavaa. Tämä koulutus antaa hyvät valmiudet lähteä tulevaan työhön, mutta työhön oppii työtä tekemällä ja koko elämän ajan voi oppia jotain uutta.

LÄHTEET

- Alasuutari, Maarit & Karila, Kirsti 2006. Vasu-prosessi opettaa ja kehittää. Lastentarha varhaiskasvatuksen ammatti- ja järjestölehti 5/2006, 2–51.
- Alasuutari, Maarit 2003. Miksi institutionaalista varhaiskasvatusta? Päivähoidon merkitys vanhempien puheessa. Kasvatus Suomen kasvatustieteellinen aikakausikirja 4/2003, 321–442.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko ja Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hovi-Pulsa, Raija; Rantanen, Teemu; Rouhiainen-Valo, Tuula & Tietäväinen, Sirpa 2010. Esitys sosionomi (AMK) –tutkinnon kompetensseista. Sosiaalialan AMK – verkosto. Viitattu 10.10.2011
www.sosiaaliportti.fi/File/c16110a5-e16c-4834-9532-48847ff5dd52/Sosionomi_AMK_Kompetenssit_15042010.pdf.
- Hujala, Eeva 2007. Varhaiskasvatustiede varhaispedagogiikan suuntaajana. Kasvatus suomen kasvatustieteellinen aikakausikirja 1/2007, 1–103.
- Kananen, Jorma 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta–Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes oppaita 63.
- Koivula, Maija 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa Soili Keskinen & Heli Virjonen (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päiväkodissa. Helsinki: Tammi, 73–104.
- Koivunen, Pirjo-Leena 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: WS Bookwell.
- Komi, Tiina 2010. Aloittamisen askeleet saattelevat lapsen päivähoitoon. Lastentarha varhaiskasvatuksen ammatti- ja järjestölehti 2/2010, 5–51.
- Kyrönlampi-Kylmänen, Taina 2010. Lapsen hyvä arki. Helsinki: Kirjapaja.
- Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36. Viitattu 14.11.2010
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>.
- Leino, Anna 2006. Kumppanuus elää keskusteluissa. Lastentarha varhaiskasvatuksen ammatti- ja järjestölehti 5/2006, 2–51.

- Lujala, Elise 2008. Kaksi tietä varhaiskasvatukseen. Lastentarha varhaiskasvatuksen ammatti- ja järjestölehti 3/2008, 1–51.
- Lyyra, Virpi 2004. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoitossa – perheterapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Teoksessa Soili Keskinen & Heli Virjonen (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päiväkodissa. Helsinki: Tammi, 106–124.
- Mikkola, Petteri & Nivalainen, Kirsi 2009. Lapselle hyvä päivä tänään – näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Saarijärvi: Pedatieto.
- Moilanen, Pentti & Rähä, Pekka 2007. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittavalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 46–69.
- Munter, Hilikka 2002. Lapsi aloittaa päivähoiton. Teoksessa Aili Helenius, Kirsi Karila, Hilikka Munter, Pirkko Mäntynen & Helena Siren-Tiusanen 2002. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 35–63.
- Porter Louise, 2003. Young children's behavior. Practical Approaches for Caregivers and Teachers. Sydney: MacLennan & Petty.
- Reunamo, Jyrki 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. Helsinki: WSOY.
- Rähä, Hannele 2004. Teoksessa Soili Keskinen & Heli Virjonen Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi, 125–137.
- Siljamäki, Tuija 2011. Vasu-keskustelu – mahdollisuus kohtaamiseen ja kumppanuuteen. Lastentarha varhaiskasvatuksen ammatti- ja järjestölehti 1/2011, 3–42.
- Siren-Tiusanen, Helena & Tiusanen, Erkki 2002. Teoksessa Aili Helenius, Kirsi Karila, Hilikka Munter, Pirkko Mäntynen & Helena Siren-Tiusanen 2002. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 67–89.
- Stakes 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Stakes oppaita 56. Viitattu 6.10.2010. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>.

- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Valli, Raine 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittavalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 100–112.
- Vilen, Marika; Vihunen, Riitta; Vartiainen, Jari; Siven, Tuula; Neuvonen, Sohvi & Kurvinen, Auli 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.
- Vilka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.
- Villemson, Maria 2008. Äitien kokemuksia alle kolmevuotiaan lapsensa päivähoidon aloittamisesta. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Helsinki. Opinnäytetyö.
- Virolainen, Arja 2006. Varhaiskasvatus arjen toimintana. Teoksessa Arja Häkkä, Helena Kuokkanen & Arja Virolainen (toim.) 2006. Lapsen parhaaksi. Lähihoitaja varhaiskasvattajana. Helsinki: Edita, 109–178.

LIITE 1: Kyselylomake

KYSELYLOMAKE

Hei,

Olemme kaksi sosionomi (AMK)-opiskelijaa ja teemme opinnäytetyötämme päivähoitoon liittyen. Opinnäytetyömme nimi on: Vanhempien mielipiteitä saamastaan informaatiosta lapsensa päivähoiton aloitusvaiheessa. Haluamme selvittää nykyisiä mielipiteitänne lapsenne päivähoidosta (osa 1.) ja mitä te vanhempina olisitte halunneet tietää päivähoidosta ennen lapsenne päivähoiton aloitusta (osa 2.). Toivomme, että vastaatte rehellisesti kyselyyn, jotta työstämme olisi hyötyä päivähoiton laadun kehittämisessä. Vastaukset käsitellään nimettöminä, jotta vastaajia ei pystytä tunnistamaan. Mikäli teillä on useampi lapsi tällä hetkellä päiväkodissa ja saatte useamman kyselylomakkeen, toivomme, että voisitte vastata jokaisen lapsen näkökulmasta kyselylomakkeeseen. Pyydämme palauttamaan lomakkeen täytettynä 18.4.2011 mennessä omien lastenne ryhmään.

Vastauksenne on arvokas opinnäytetyöllemme. Kiitos vastauksestanne!

Hanna Hannila & Sarianne Vihervaara

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Helsinki

Rastita kohdista sopiva vaihtoehto. Vastaa avoimiin kysymyksiin vapaasti omin sanoin.

1. Täysin samaa mieltä	2. Jok- seenkin samaa mieltä	3. En osaa sanoa	4. Jok- seenkin eri mieltä	5. Täysin eri mieltä
---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------	-------------------------------------	-------------------------------

Lapsiryhmä

- Työntekijät kohtaavat lapseni tasavertaisesti ryhmässä
- Lasten määrä ryhmässä on liian suuri
- Erilaisista kulttuureista tulevat lapset ovat rikkaus lapsiryhmässä
- Lapseni viihtyy päiväkodissa

Työntekijät

- Luotan työntekijöiden ammattitaitoon
- Työntekijät huomioivat lapsia yksilöllisesti
- Työntekijöillä on yhteiset näkemykset lasten kasvattamisesta
- Työntekijät toteuttavat laadukasta päivähoitoa lapselleni
- Kiinnipito on sallittua lapsen käyttäytyessä haitallisesti itseään tai muita kohtaan

Kasvatuskumppanuus

- Saan tarpeeksi tietoa työntekijöiltä lapseni päivästä
- Voin jättää lapseni hyvillä mielin päiväkotiin
- Saan riittävästi tukea lapseni hoidossa ja kasvatuksessa
- Yhteistyö työntekijöiden kanssa on riittävä

Ryhmätoiminta

- Tiedän millainen päivärytmi päiväkodissa on
- Päiväkodissa on mielekästä toimintaa lapselleni (esim. jumppa, askartelu, retket)
- Toiminta on turvallista
- Yksilölliseen tukemiseen kiinnitetään riittävän paljon huomiota
- Päiväkodin toiminta tukee lapseni kasvua ja kehitystä

Ruokailu

- Yhdessä ruokaileminen on tärkeää lapsiryhmässä
- Lapselleni olisi hyväksi, jos aikuinen istuisi samassa pöydässä ruokailuhetkellä
- Ruokailutilanteessa häiritsevä lapsi pitäisi poistaa tilasta syömään muualle aikuisen kanssa

- Lasten on maistettava kaikkia ruokia

--	--	--	--	--

Uni/Lepo

- Lepohetki on tärkeää päiväkodissa
- Työntekijä auttaa lastani nukahtamaan
- Useamman työntekijän läsnäolo on tärkeää lepo-
hetkellä
- Lepohetken pituus on sopiva (noin 2h)

1. Täysin samaa mieltä	2. Jok- seenkin samaa mieltä	3. En osaa sanoa	4. Jok- seenkin eri mieltä	5. Täysin eri mieltä
---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------	-------------------------------------	-------------------------------

Ulkoilu

- Ulkoilu on tärkeää lapselleni
- Lapseni ulkoilee päiväkodissa riittävästi
- Lapsellani on mielekästä tekemistä ulkoiluaikana
- Lapsellani on turvallista leikkiä ulkona

Osa 2.

Mitä olisitte halunnut tietää päivähoitoon liittyvistä asioista ennen lapsenne päivähoiton aloitusta?

Lapsiryhmästä:

Työntekijöistä:

Kasvatuskumppanuudesta:

Ryhmätoiminnasta:

Ruokailusta:

Unesta/Levosta:

Ulkoilusta:

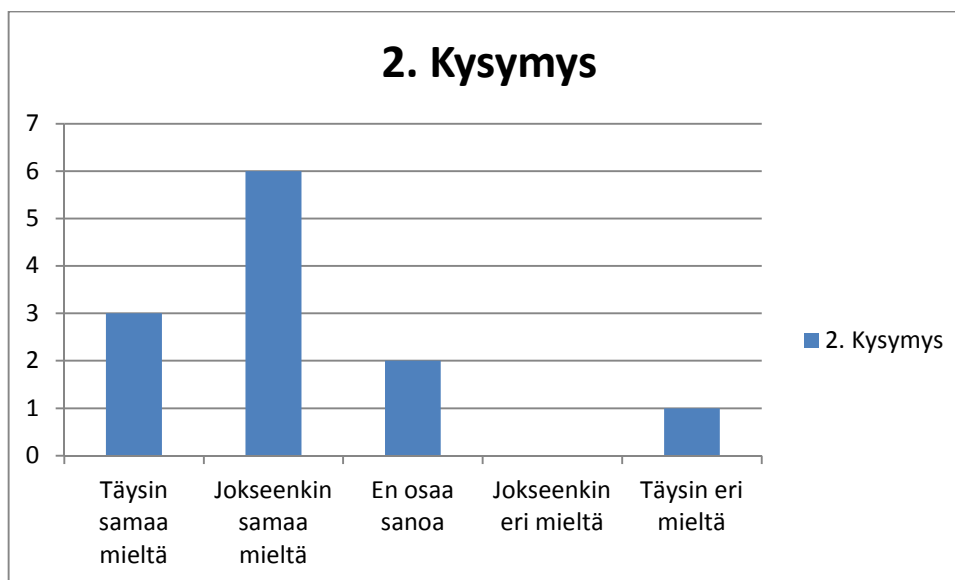
Muuta (voitte jatkaa paperin toiselle puolelle tarvittaessa)

LIITE 2: Vanhempien vastausten tulokset diagrammeina

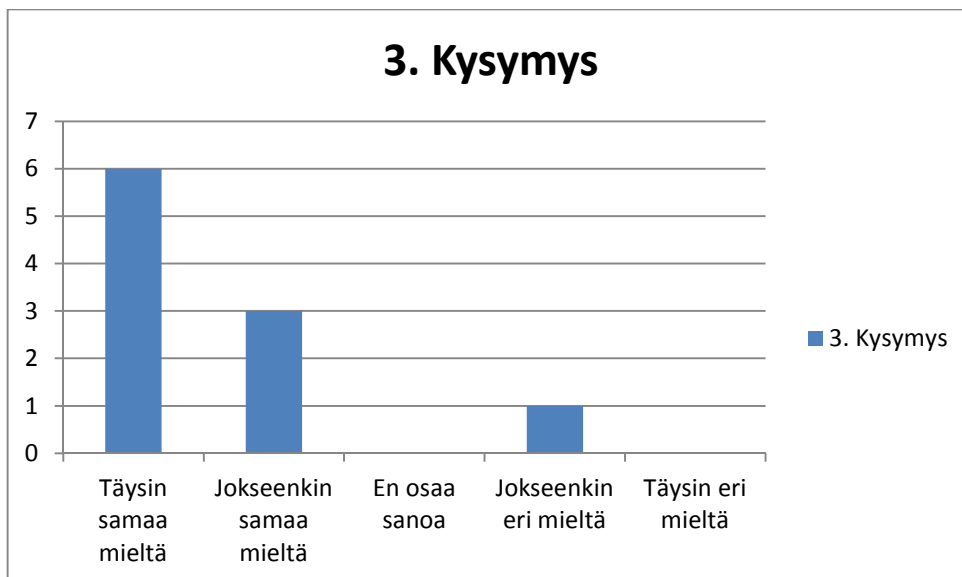
➤ Vasemmalla on numeroilla esitetty vastanneiden lukumäärä.

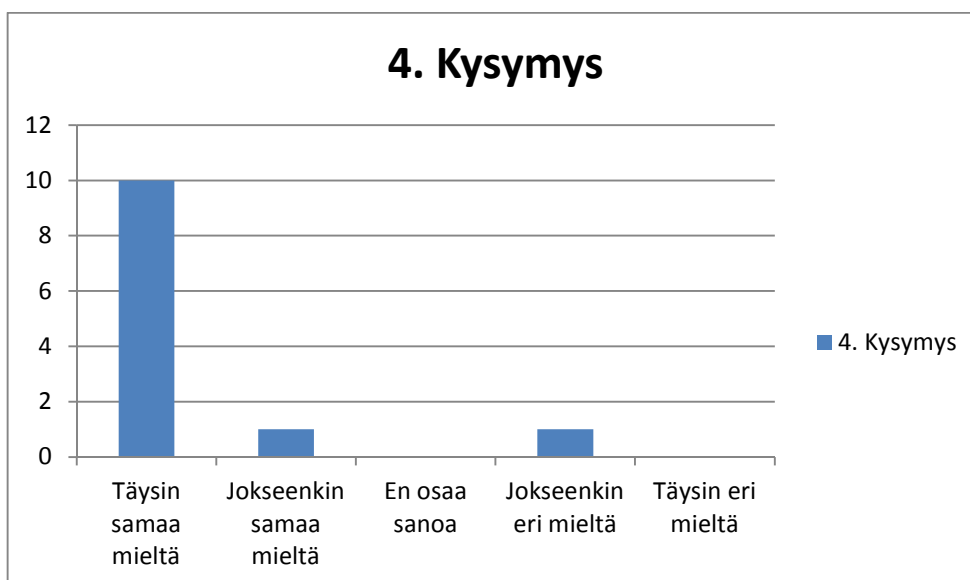
KUVIO 1. Työntekijät kohtaavat lapseni tasavertaisesti ryhmässä

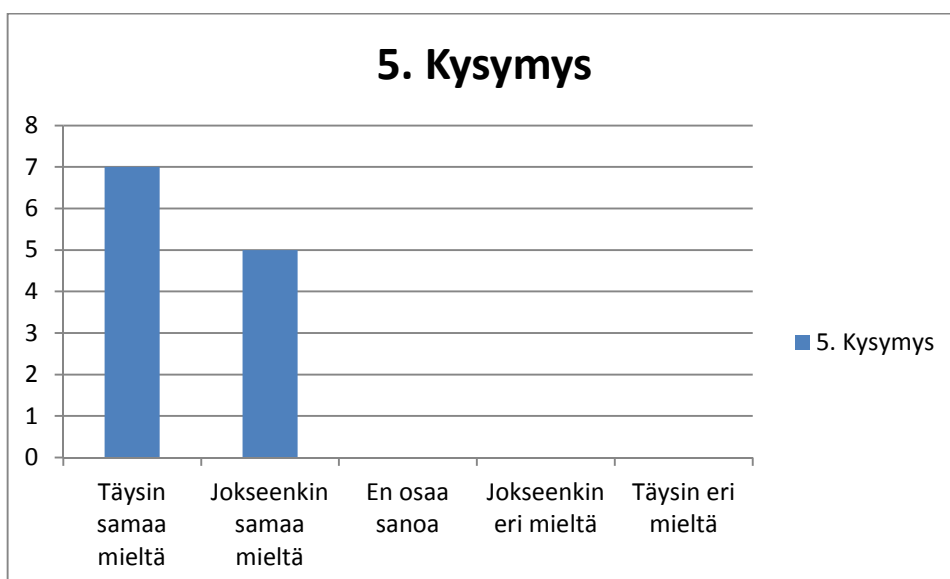
KUVIO 2. Lasten määrä ryhmässä on liian suuri

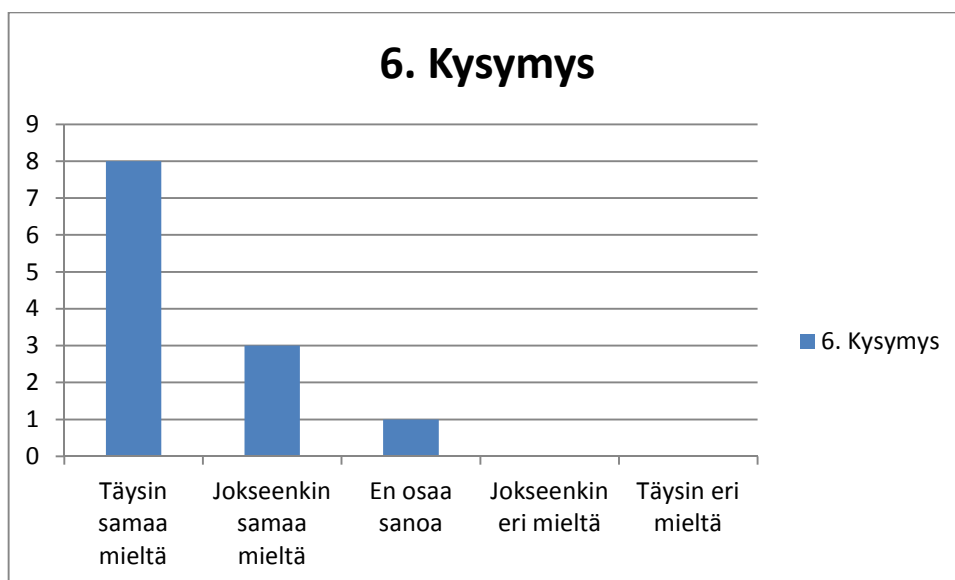
KUVIO 3. Erilaisista kulttuureista tulevat lapset ovat rikkaus lapsiryhmässä

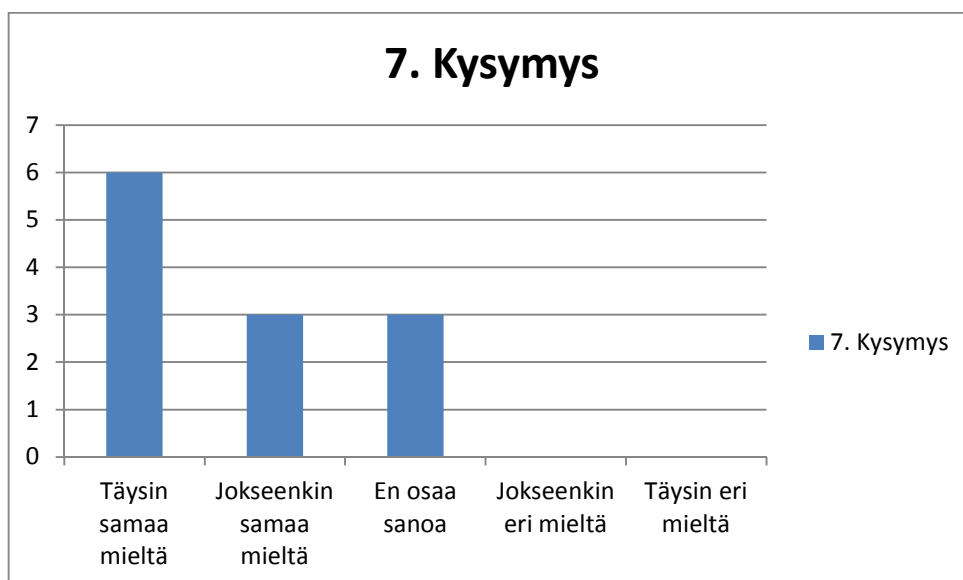
KUVIO 4. Lapseni viihtyy päiväkodissa

KUVIO 5. Luotan työntekijöiden ammattitaitoon

KUVIO 6. Työntekijät huomioivat lapsia yksilöllisesti

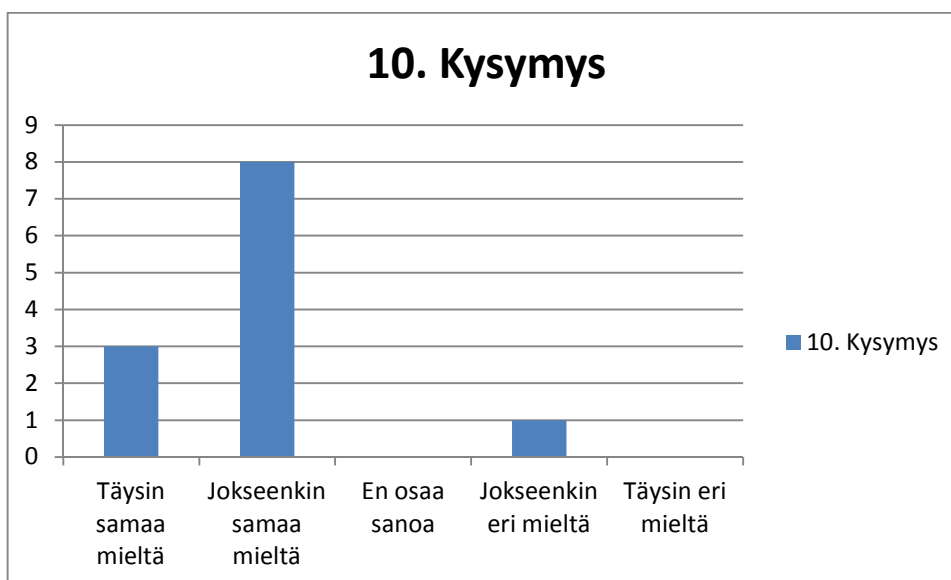
KUVIO 7. Työntekijöillä on yhteiset näkemykset lasten kasvattamisesta

KUVIO 8. Työntekijät toteuttavat laadukasta päivähoitoa lapselleni

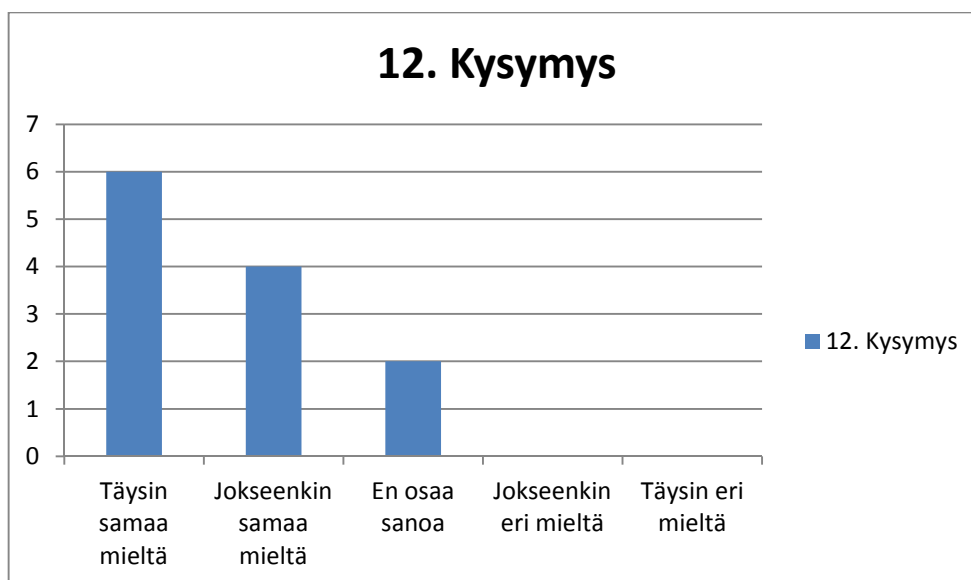
KUVIO 9. Kiinnipito on sallittu lapsen käyttäytyessä haitallisesti itseään tai muita kohtaan

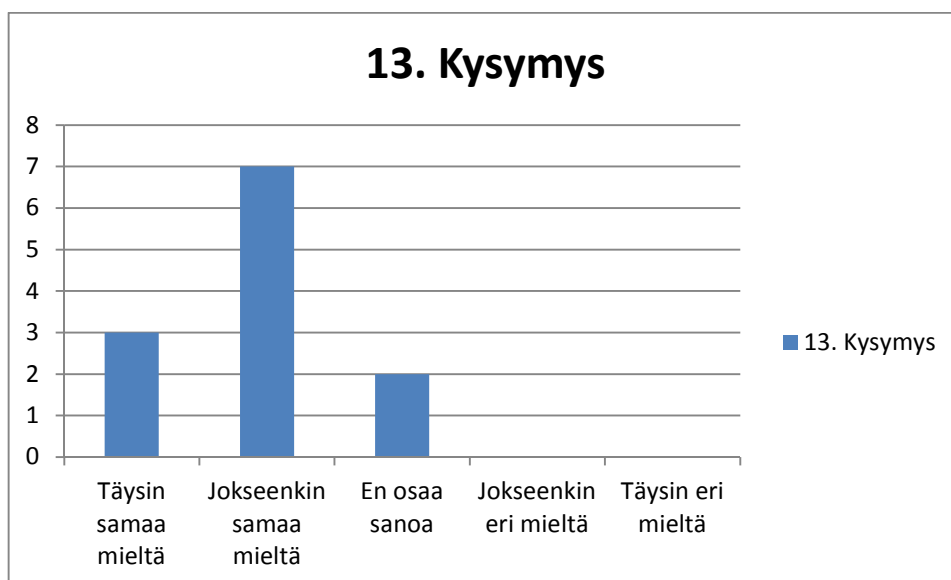
KUVIO 10. Saan tarpeeksi tietoa työntekijöiltä lapseni päivästä

KUVIO 11. Voin jättää lapseni hyvällä mielin päiväkotiin

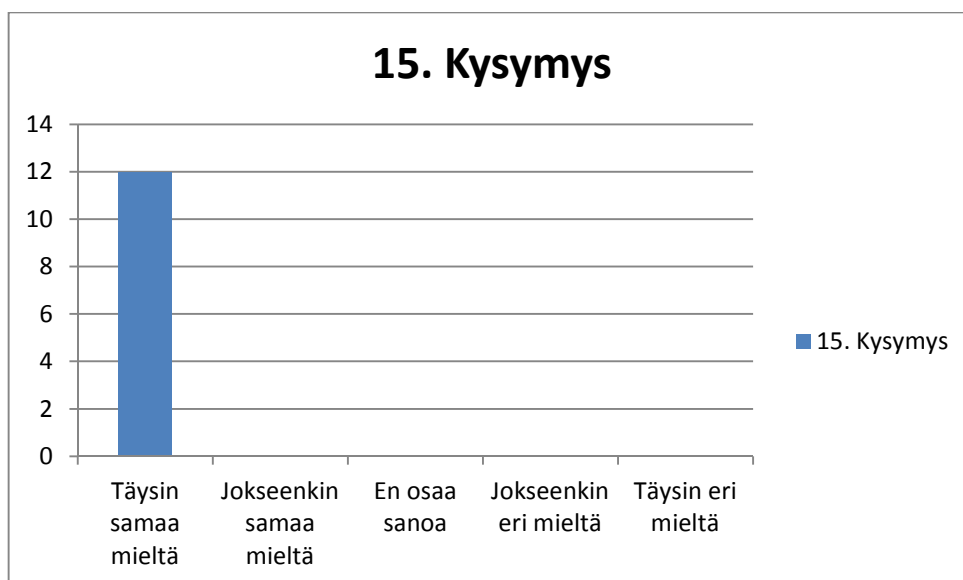
KUVIO 12. Saan riittävästi tukea lapseni hoidossa ja kasvatuksessa

KUVIO 13. Yhteistyö työntekijöiden kanssa on riittävää

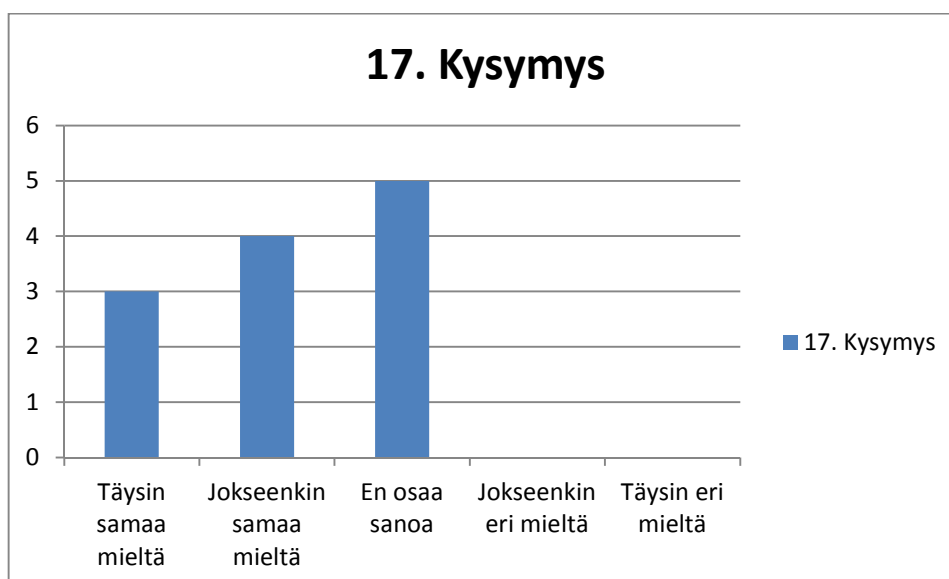
KUVIO 14. Tiedän millainen päivärytmi päiväkodissa on

KUVIO 15. Päiväkodissa on mielekästä toimintaa lapselleni (esim. jumppa, askartelu, retket)

KUVIO 16. Toiminta on turvallista

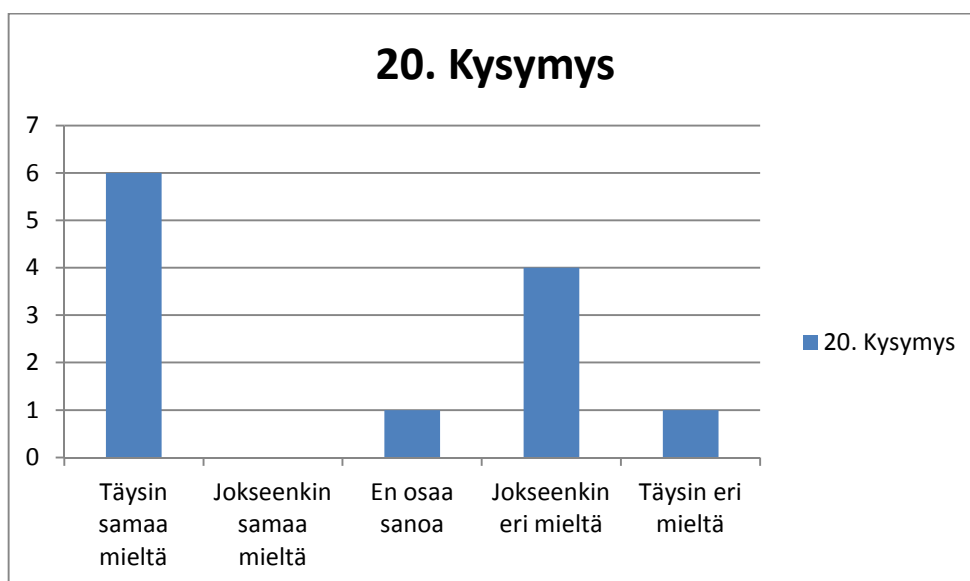
KUVIO 17. Yksilölliseen tukemiseen kiinnitetään riittävän paljon huomiota

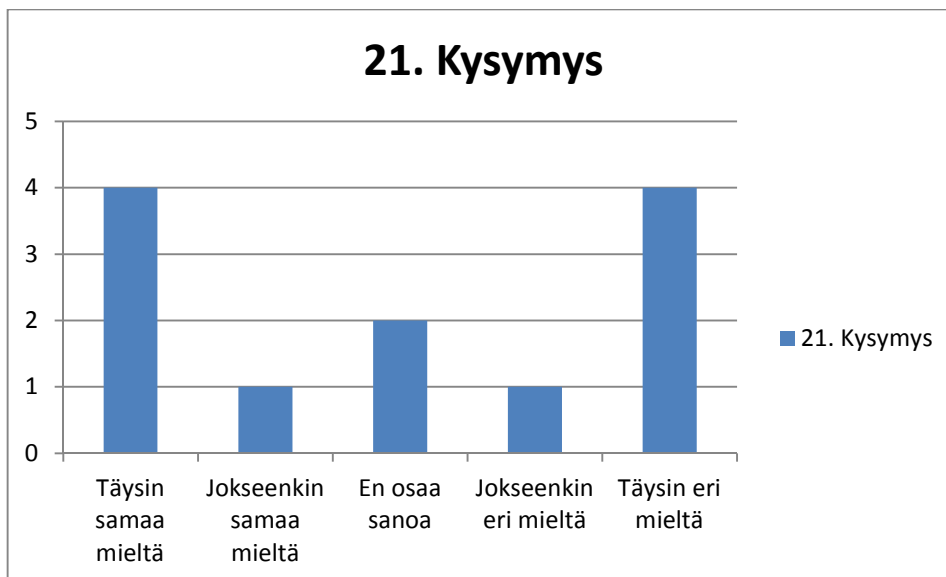
KUVIO 18. Päiväkodin toiminta tukee lapseni kasvua ja kehitystä

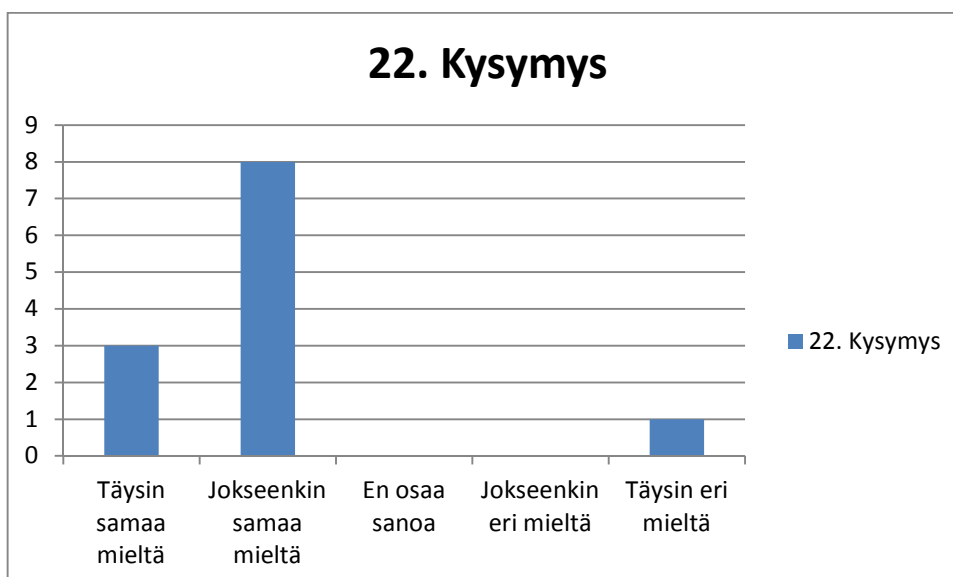
KUVIO 19. Yhdessä ruokaileminen on tärkeää lapsiryhmässä

KUVIO 20. Lapselleni olisi hyväksi, jos aikuinen istuisi samassa pöydässä ruokailuhetkellä

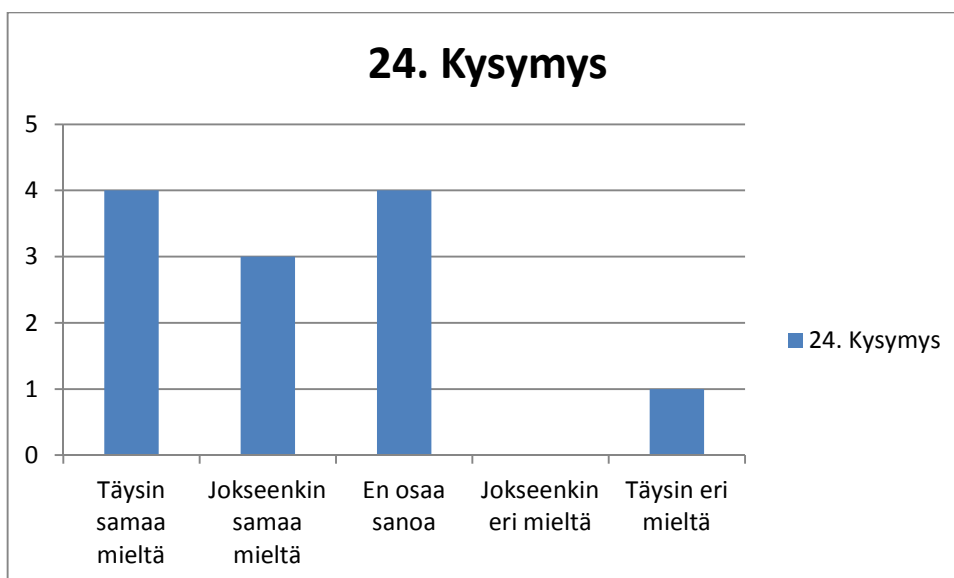
KUVIO 21. Ruokailutilanteessa häiritsevä lapsi pitäisi poistaa tilasta syömään muualle aikuisen kanssa

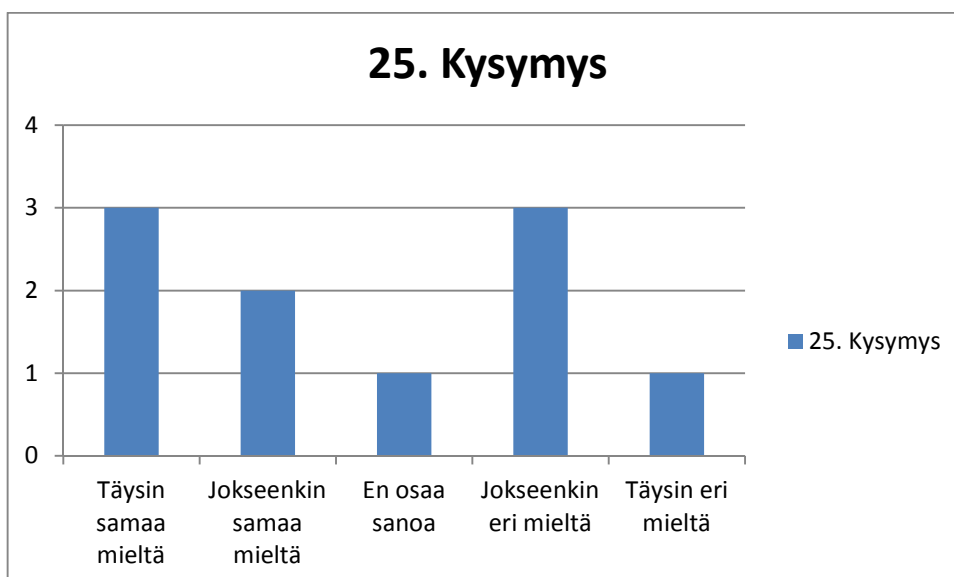
KUVIO 22. Lasten on maistettava kaikkia ruokia

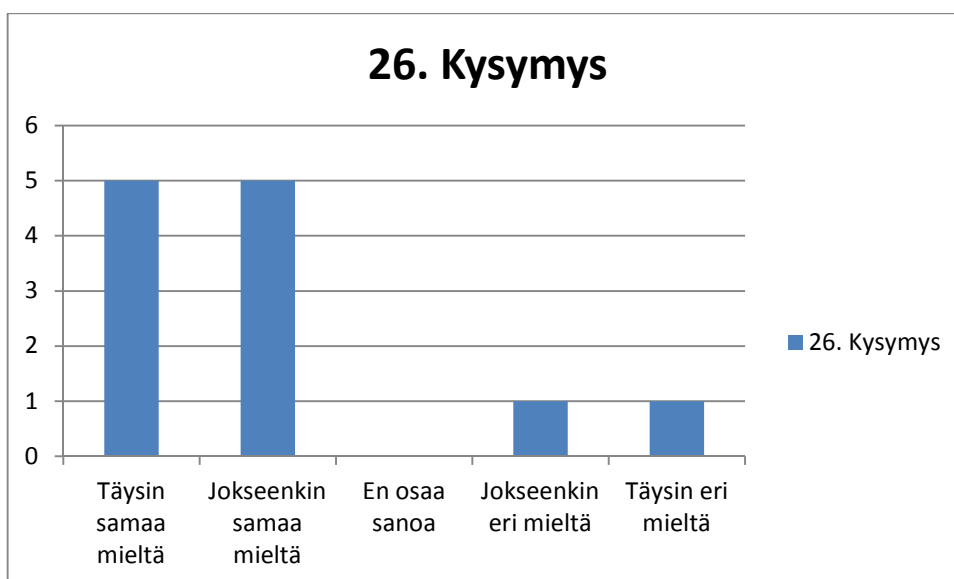
KUVIO 23. Lepohetki on tärkeää päiväkodissa

KUVIO 24. Työntekijä auttaa lastani nukahtamaan

KUVIO 25. Useamman työntekijän läsnäolo on tärkeää lepohtokellä

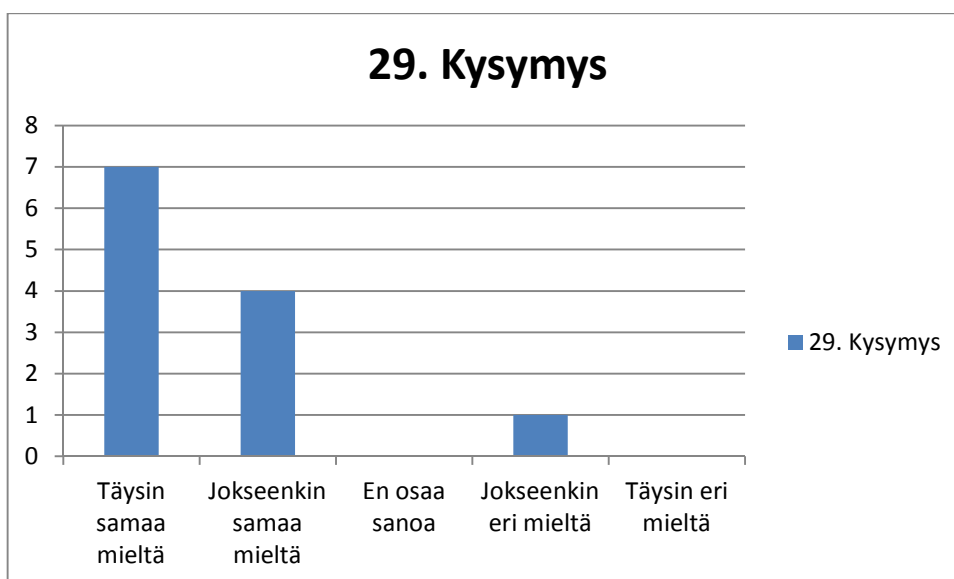
KUVIO 26. Lepohetken pituus on sopiva (noin 2h)

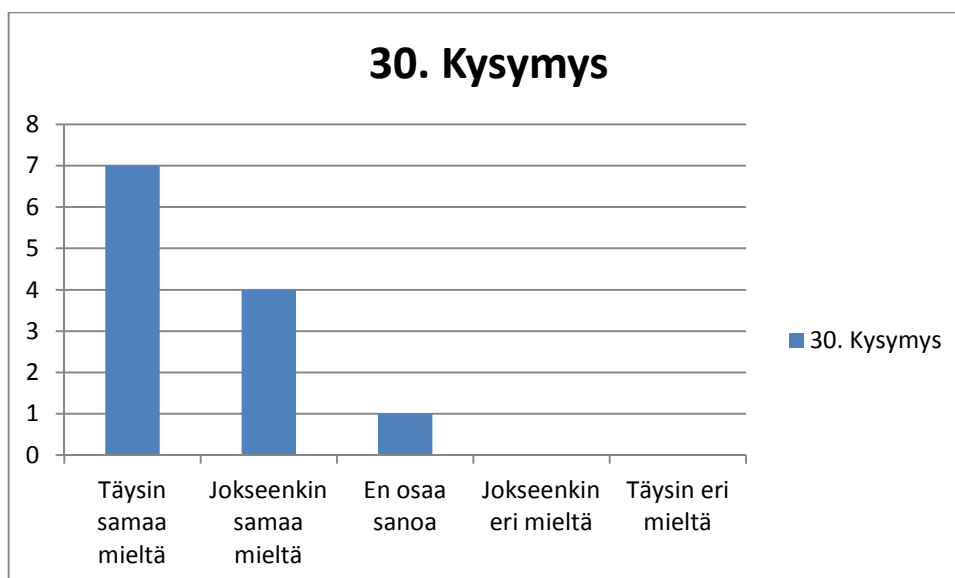
KUVIO 27. Ulkoilu on tärkeää lapselleni

KUVIO 28. Lapseni ulkoilee päiväkodissa riittävästi

KUVIO 29. Lapsellani on mielekästä tekemistä ulkoiluaikana

KUVIO 30. Lapsellani on turvallista leikkiä ulkona